

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ARISTOPHANES

EŞEK
ARILARI
YARGIÇLAR

Çeviren :

Sabahattin EYUBOĞLU

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

ARISTOPHANES

EŞEK ARILARI

S. Eyuboğlu

EŞEK ARILARI
(Yargıçlar)

YÜKSELEN MATBAASI
— İSTANBUL — 1966 —

ARISTOPHANES

EŞEK ARILARI

(Yargıçlar)

Çeviren :

Sabahattin Eyuboğlu

İSTANBUL

REMZİ KİTABEVİ

93, Ankara Caddesi, 93

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

— İSTANBUL — 1966 —

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

E Ş E K A R I L A R I

(YARGIÇLAR)

«Eşek Arıları» ne zaman oynandı, bilmiyoruz, belki de İ. Ö. 422 yılının Lenaia şenliklerinde.

Bu komedya, Atina'nın adalet mekanizmasıyla alay eder. Atina'da hak ve hukuk düzeni bizimkine hiç benzemezdi. Meslekten yargıç ve avukat yoktu. Din ve devlet hukukuyla uğraşan Areopagos yargıçlığı bir yana, öbür bütün davâları kurayla seçilmiş yargıçlar görürdü. Böylece seçilmiş 6000 yurttaş belli bir süre için yargıçlık görevini yerine getirirlerdi. Aristophanes'in zamanında Atina'lı yurttaş sayısının 20.000'i geçmediği düşünülürse, yargıç sayısının kabarıklığı göze çarpar. Atina'da on mahkeme vardı, en önemlisi Heliai, yani Güneş meydanında toplandığı için, bütün yargıçlara «Helibastes» deniyordu. Perikles'in zamanında, yargıçlık yapan her yurttaş bir obolos tutarında bir ödenek verilmeğe başlanmıştı. Bu tedbir, Atina'da adalet mekanizmasının bozulmasına yol açmıştır. Yar-

gıçlık parah olunca, işsiz güçsüz, ya da yoksul Atina'lılar bu işi günlük ekmeklerini çıkarmak için bir çare olarak görmeğe başladılar. Her sabah yüzlerce yurttaş mahkeme kapılarında sıra bekliyorlardı. Yargıçlık yoluyla para kazanmak zorunda olmuyan yurttaşlar sa bu işle ilgilerini kestiler, böylece yargıçlık avamın ve özellikle demagogların eline düştü.

Kleon hak ve hukuk işlerini büsbütün ele geçirmek için ödeneği üç obolos'a çıkarınca, yargıçlık kazançlı bir iş oluverdi. Davâların sayısı da arttıkça arttı. Atina'da savcı da yoktu. Herhangi bir yurttaş gidip bir başkasını suçlar ve yargıca verebilirdi. Sanık yargıcın karşısına çıkar ve kendi kendini savunurdu. Bu durumda bir insanı cezaya çarptırmak çok kolaydı. Beşinci yüzyılın sonlarına doğru, Atina demokrasisi soysuzlaşmağa başlayınca, şhirde «sykophantes» denilen kimseler türedi. «İncir kaçakçılarını ele veren» anlamına gelen bu kelime gammazlar, curnalcılar, her fırsatta, hır çıkarıp, yurttaşlarını suçlayan kimseler için kullanılır. Aristophanes komedyalarında bu tip adamlara çatmakta, onları yerin dibine batırmakta hiçbir fırsat kaçırmaz.

«Eşek Arıları»nın oynandığı yıllarda demagog Kleon ve savaştan yana olanlar yargıçlardan kendi siyasal çıkarları için faydalanmaktadırlar. Rast-

gele yurttaşlar «lakonismos» yani Spartalılarla işbirliği yapmak suçuyla suçlandırılır ve insafsız yargıçlar tarafından çoğu zaman ağır cezalara çarptırılırlardı. Bu komedyada Aristophanes, Atina halkını bu durum üzerinde aydınlatmak, uyar-mak istemiştir.

Philokleon (yani Kleon'u seven) adlı bir ihtiyar, bütün çağdaşları gibi duruşma düşkünüdür ve yargıç olmaya bayılır. Oğlu Bdelykleon (yani Kleon'dan tiksinen) babasını bu kötü huyundan vaz geçirmeğe çalışır, ama başaramaz. Piyes şöyle başlar: duruşmaya yetişmek için gün doğmadan kalkan Philokleon'u oğlu eve kapatır. Philokleon dışarı çıkmak için yapmadığını bırakmaz. Bacadan kaçmaya çalışırken uşaklar tarafından yakalanır. O sırada Philokleon'un arkadaşları, yargıçlar eşek arıları kılığında sahneye çıkarlar. Şair onları, arı gibi soktukları için eşek arılarına benzetmiştir. Ayrıca Atina'da yargıçlar kararlarını bal mumundan tabletlere sivri bir kalemle yazdıklarından, arıların iğneleri bu kalem biçimindedir. Yargıçlar arkadaşlarını merak edip, onu almağa gelmişlerdir. Philokleon'un oğlu tarafından alıkondugunu görünce, öfkelenirler ve Bdelykleon'la kav-gaya tutuşurlar. Ama Bdelykleon, haklarından gelir. Meseleyi bir söz yarışmasıyla çözümlemeye karar verirler. Yarışmayı da Bdelykleon kazanır: ba-

basına ve yargıçlara gösterir ki, demagogların elinde birer kukla gibi oynatılmaktadırlar. Ama Bdelykleon, babasını biricik zevkinden yoksun da etmek istemez, onu evde oyalamak için bir duruşma kurar: peynir çalmış olan köpek Labes yargılanacaktır. Bütün hazırlıklar yapıldıktan sonra duruşma başlar. Duruşma piyesin en komik sahnesidir. Yargıç rolündeki Philokleon insafsız davranır, köpek için idam cezası ister. Ama avukat rolündeki Bdelykleon bir dolap çevirip, hırsızın af edilmesini sağlar. Philokleon sandıktan beraat kararı çıktığını görünce fenalık geçirir.

Burada koro parabasis'i okuyarak, Atina halkının şairin «Bulutlar» komedyasını tutmamış olmasından yakınır.

İkinci bölümde Bdelykleon, babasını kötü huyundan vazgeçirmek için onu eğlendirmeye çalışır. Yiyip içmesini, kadınlarla düşüp kalkmasını sağlar. Ama Philokleon kaba ve görgüsüzdür, bir sürü çam devirir, bir kızı kaçıır, rezil olup oğlunun başına dert açar. Komedyası bir sarhoşluk sahnesiyle sona erer.

«Eşek Arıları»nı 17 nci yüzyıl Fransız tiyatro yazarı Jean Racine «Les Plaideurs» adlı komedyasına örnek almıştır.

A. E.

E Ş E K A R I L A R I

(YARGIÇLAR)

KİŞİLER:

Philokleon'un iki uşağı

Philokleon (Kleon dostu)

Bdelykleon (Kleon düşmanı)

Eşek arıları kılığında ihtiyarlar korusu

Koro başı

Koro başının oğlu

Köpek kılığında iki adam

Bir misafir

Bir kadın

Bir erkek.

E Ş E K A R I L A R I

(YARGIÇLAR)

KİŞİLER:

Philokleon'un iki uşağı
Philokleon (Kleon dostu)
Bdelykleon (Kleon düşmanı)
Eşek arıları kılığında ihtiyarlar korosu
Koro başı
Koro başının oğlu
Köpek kılığında iki adam
Bir misafir
Bir kadın
Bir erkek.

SOSİAS

Sopaya razıysan kestir. Benim de gözlerimden uyku akıyor, ama tutuyorum kendimi. Hişşt! Kendine gel! Sen yoksa çektin mi kafayı?

KSANTİAS

Yok canım, ne diye kafayı çekeyim, şarabı çektim.

SOSİAS

Ben çekmedim sanki! Çekmekten yana yolumuz bir seninle. Az önce uyku bindirdi benim de kelleme, Pors'lerin gürzü gibi. Olmıyacak bir düş gördüm.

KSANTİAS

Tuhaf şey, ben de bir düş gördüm, görülmedik bir düş,
Ama sen anlat önce.

SOSİAS

Bir kartal gördüm, dev gibi bir kartal; süzülüverdi meydanın üstüne. Tunç kakılı bir kalkanı pençesiyle kaptığı gibi uçurdu göklere. Sonra baktım aynı kalkanı Kleonymos atıyor elinden yere.

KSANTİAS

Kleonymos ha? Ne var bunda şaşacak? Eşe dosta bilmece bildirmece diye sor istersen sofraya başında: Kimin kalkanı uçar havaya, düşer yere, fırlar denize?

SOSİAS

Bu düş hayra alâmet değil: bir belâ dolaşıyor başımda.

KSANTİAS

Aldırma, korkulacak birşey yok, yemin ederim yok.

SOSİAS

Adam silâhını kalkanını atar kaçır da nasıl korkulacak bir şey olmaz? Haydi, neyse; sen ne gördün, anlat.

KSANTİAS

Benimkisi uzun, dallı budaklı: Devlet gemisiyle ilgili.

SOSİAS

Dalını budağını kısa kes de gövdeye gel!

KSANTİAS

İlk dalışında bir koyun sürüsü gördüm, Pnyks meydanında toplanmış. Ellerinde değnek, sırtlarında aba. Sonra baktım bir canavar, açmış ağzını yummuş gözünü: nutuk çekiyor, boğazlanan bir domuz gibi sesler çıkararak..

SOSİAS

Tuh be!

KSANTİAS

Ne oluyorsun?

SOSİAS

Vaz geç, vaz geç; anlatma. Leş kokuları salıyor senin düş, boğulacağım.

KSANTİAS

Derken bu iğrenç canavar bir terazi alıyor eline, bir öküzün postunu tartıyor.

SOSİAS

Eyvahlar olsun, Yunanistan gidiyor elden! Herif milletin derişini yüzüp satacak.

KSANTİAS

Canavarın yanı başında Theoros'u gördüm; yere oturmuş, başı bir karga başı olmuş. Birden Alki-biades yanıma geldi, her sözün yarısını yutarak; dedi ki bana: «Bak, Toyos'a bak: yaysı insan, yaysı kaka!»

SOSİAS

İyi söylemiş, böylesi daha yakışıyor Theoros'a.

KSANTİAS

Tuhaf değil mi Theoros'un karga olması?

SOSİAS

Yoo! Hiç de değil.

KSANTİAS

Neden?

SOSİAS

Neden olacak: İnsan gibi yaşarken karga oluvermiş. Demek ki yakında aramızdan çıkıp leş kargalarına yem olacak.

KSANTİAS

Yamansın be! Sen bari düş yorumla her gün de, para kazan.

SOSİAS

Haydi artık, iş başına: seyircilere konumuzu anlatalım. Ama küçük bir giriş yapalım önce:

Bizden öz şiir möz şiir beklemeyin bu oyunda. Ama eşek şakası yapacak da değiliz size. Bizi beğenesiniz diye, size avuç dolusu ceviz atmıyacağız. Gülesiniz diye de Herakles'in elinden lokmasını almaya, ya da Euripides'i kötülemeye niyetimiz yok! Bugünlerde alkış toplayan Kleon'a bile yüklenecek değiliz. Pek budalaca olmayan küçük bir konumuz var: Ne kafanızı patlatır, ne de gülmekten çatlatır sizi. Yukarının aşağısında, aşağının yukarısında bir şey.

Şu yukarıda, damın üstünde uyuyan koca adam bizim efendimiz. Babasını eve kapadı: dışarı çıkması yasak, bizim işimiz de onu kollamak. Babasını neden mi kapadı eve? Bir acaip derde tutulmuş babası, öyle bir dert ki, biz söylemezsek dünyada bilemezsiniz ne olduğunu. Bir deneyin isterseniz: Düşünün bakalım, ne olabilir bu dert? Amyntias, Pronapes oğlu, ne diyor ordan? Kumar delisiymiş! Bak hele! kendi foyasını çıkarıyor ortaya. Ağzını tutsa daha iyi ederdi. Hayır, o değil, ama bir delilik var işin içinde... Bak bak! Sosias da «Şarap delisi» diye fışıyor Derkylos'un kulağına. Olur mu hiç? Yaşamasını bilenler tutulur şaraba! Nikostrates'e göre de boğazına düşkünmüş. Amma da yap-

tın, Skambonides'li: Öyle olsa bu hallere düşer miydi hiç... Boşuna kafa yormayın, bulamıyacaksınız. Bilmek istiyorsanız, susun da söyliyeğim size: Adam yargıçlık hastalığına tutulmuş, delisi olmuş bu işin. Tek düşüncesi adam yargılamak. Hep yargıçlar arasında, hem de en ön sırada oturmasa kahrından ölecek. Geceleri uyku girmiyor gözüne. Bir an dalsa hemen mahkemede buluyor kendini rüyada. Oy vermekle öylesine bozmuş ki adam, gece yatağından fırlayıp oy kupası arıyor karanlıkta. Gençler nasıl duvarlara sevdiklerinin adını yazarsa, bu da oy kupası resimleri çiziyor. Bir sabah horozu gün doğarken öttü diye mahkemeye verdi hayvanı. Horoz sanıklardan rüşvet almış da mahsus geç ötmüş: bizimki duruşmaya vaktinde yetişmesin diye. Şimdi artık akşam yemeğini yer yemez, getirin papuclarımı! diye bar bar bağırıp mahkemenin yolunu tutuyor, gidip orada bir sütuna dayanıp uyuyor, gün doğarken mahkemede hazır bulunsun diye. Mumlarla mühürlerle oynamaktan, eşek arılarına dönmüş bir halde geliyor eve. Çakıl taşı tükenir de oy kupasına taşını atamam diye o kadar çakıl topladı getirdi ki, bahçe deniz kıyısına döndü. Kısacası yargı margı derken oynattı adam. Onun için kapadık eve, kaçmasın diye de nöbet bekliyoruz ikimiz. Oğlu çok üzülüyor babasının bu haline. Önce sokaklarda yargıç kılığıyla

dolaşmasına engel olmak istedi, baş edemedi. Sonra hamamlara soktu, müşhiller içirtti: Nafile. Davullu dümbelekli büyücüler tuttu, büyü şenlikleri yaptırdı. Bizimki bir davulu kapıldığı gibi soluğu mahkemede aldı. Bütün bunlar işe yaramayınca adamı bir gemiye bindirip Asklepios tapınağına yolladık. Ertesi sabah mahkemedeydi yine. Bunun üzerine eve kapadık. Hava deliklerinden, su oluklarından sıvışmaya kalktı. Bütün delikleri tıkadık sıkı sıkı. Ama herif bölmeyi burgu gibi delip kaçı yine. Sonunda evin çevresine bir ağ da gerip bekçilik ediyoruz gece gündüz. Bu belâlı adamın adı Philokleon, şuradaki oğlunun adı da Bdelykleon: Kendini bilen, hem de pek iyi bilen bir delikanlı.

BDELYKLEON (Damın üstünden, uyanarak)

Hey! Ksantias, Sosias! Uyuyor musunuz?

KSANTİAS

Vay canına!

SOSİAS

Ne var?

KSANTİAS

Bdelykleon kalkmış.

BDELYKLEON

Biriniz bu yana gelsin, çabuk. Babam bacaya gir-

di, sıçan gibi uğraşüyor içinde. Aman gözünü aç; hamamın oluğundan kaçivermesin. Sen de kapıyı kolla.

SOSİAS

Peki bayım.

BDELYKLEON

Hey tanrılar, nedir bu gürültü? Ne oluyor? Kim o bacadan çıkan?

PHİLOKLEON

Benim ben: Ben dumanım, tütüyorum.

BDELYKLEON

Dumansın ha? Hangi ağacın dumanı?

PHİLOKLEON

İncir ağacının.

BDELYKLEON

Öyle ya! En boğucu duman ondan çıkar. Haydi, gir içeri, çabuk! Nerede bu bacanın kapağı? İçeri, diyorum sana! Dur, şu kütükle tıkayalım bacayı. Başka bir delik ara bakalım. Ama olanlar bana oluyor: Şimdi de duman oğlu diyecekler bana.

KSANTİAS

Kapıyı zorluyor bu sefer

BDELYKLEON.

Aman sıkı dur; dayan var gücünle kapıya. Ben de geliyorum yardıma. Sürgüyü kolla. Takozu kemirmesin sakın içeriden.

PHİLOKLEON (Kapının ardından)

Ne istiyorsunuz benden? Niçin mahkemeye bırakmıyorsunuz beni, reziller! Drakontides beraat mı etsin? Bunu mu istiyorsunuz?

KSANTİAS

Ederse etsin; size ne?

PHİLOKLEON

Delphoi kâhini ne dedi bana biliyor musun sen? Bir suçlu benim yargımdan yakayı kurtarırsa, hemen taş kesilecekmişim olduğum yerde.

KSANTİAS .

Yaman kâhinmiş doğrusu, diyecek yok!

PHİLOKLEON

Ne olur, bırak beni, gideyim. Yalvarırım sana. Öldüğüm gündür bırakmazsan.

KSANTİAS

Dünyada bırakmam.

PHİLOKLEON

Peki. Ağları kemiririm ben de, görürsün sen.

KSANTİAS

Hangi dişlerinle kemireceksin?

PHİLOKLEON

Başına gelen! Başına gelen! Nasıl gebertsem bu herifi, nasıl? Bir kılıç verin bana, çabuk! Ya da getirin bal mumunu, ölüm cezasını basayım şuna.

BDELYKLEON (Aşağı inerek)

Kötü, bizimkinin niyeti yine çok kötü.

PHİLOKLEON

Yok canım, söz veriyorum sana. Mahkemeye falan değil, ay başı panayırına gideceğim, benim eşeği satmaya, küfeleriyle birlikte,

BDELYKLEON

Ben yapamaz mıyım bu işi?

PHILOKLEON

Benim yapacağım gibi yapamazsın.

BDELYKLEON

Orası doğru, ben daha iyi yaparım.

PHILOKLEON

Haydi öyleyse, gel çıkar hayvanı dışarı.

KSANTIAS

Bak, bak, ne kurnazlıklar düşünüyor!

BDELYKLEON

Evet, ama yutan kim? Çaktım dalgayı. Giriyorum içeri. Şu eşeği alıp gideyim de bari, sevgili babam yeni dolaplar çevirmeye kalkmasın.

İçeri girip eşeği çıkarır. Philokleon eşeğin karnına asılıdır.

Eşşekoğlu eşek! Ne ağlıyorsun? Seni satacağız diye mi? Haydi yürü. Ne sızlanıyorsun? Karnında sığa mı var yoksa?

KSANTİAS

Aman, bu da ne? Eşegin karnından bir adam sarkıyor!

BDELYKLEON

Kimmiş o? Dur bakalım hele. Sahi be! Hey, kim-sin sen? İn misin, cin misin?

PHİLOKLEON

Ben kimse değilim vallahi, hiç kimse.

BDELYKLEON

Hiç kimse mi? Nerden çıktın öyleyse?

PHİLOKLEON

İtaka'dan. Çabuktüyen'in oğluyum.

BDELYKLEON

Seni gidi hiç kimse seni! Başına gelecekler var senin! (Uşağına) Haydi, çıkar şunu eşegin altından. Vay aşağılık herif! Nerelere saklanmış. Sen gel de eşek sıpası deme buna.

PHİLOKLEON

Beni rahat bırakmazsanız savaş çıkar: Savaş açarım size,

BDELYKLEON

Açarsın, ama ne için?

PHİLOKLEON

Eşegin gölgesi için.

BDELYKLEON

Yigitliğine diyecek yok ama, kafadan sakatsın.

PHİLOKLEON

Kafadan sakat ha? Sen daha benim kim olduğumu bilmiyorsun. Yargıç babanın kanına girmeden kad-rini bilmeyeceksin.

BDELYKLEON

Haydi, gir içeri eşekle beraber.

PHİLOKLEON

İmdat, yargıçlar! Sevgili yargıdaşlarım! İmdat, Kleon! Gelin, kurtarın beni!

BDELYKLEON (Babasını kapayarak)

Gir de içeride bağır. (uşağına) Gel, sürgüle şu ka-pıyı; taş da yığ önüne. Loğ taşını da getir, daya.

KSANTİAS

Vay kafam! Kim düşürdü bu sıvayı başıma?

BDELYKLEON

Bir sıçan var her halde.

KSANTİAS

Ne sıçanı canım! Baksanıza! Damda biri var.
Dam üstünde yargıç var!

BDELYKLEON

Başıma gelen!
Şimdi de serçe oldu bizimki; uçacak!
Ağ nerde? Ağ getirin! Kış, kış! İçeri!
Hey Zeus! Böylesi babaya bekçilik etmek
Sınır boyunda düşman kollamaktan daha zor.

KSANTİAS

Eh, yargıcımız girdi gayri kafese, kaçamaz.
Gidip biraz kestirsek fena olmaz.

BDELYKLEON

Sen aklını mı kaçırdın, sersem herif?
Yargıç stürüsü gelir nerdeyse onu çağırmaya.

KSANTİAS

Nasıl olur? Gün daha yeni ağardı.

BDELYKLEON

Sen ne söylüyorsun? Geç bile kaldılar
Her zaman gece yarısı gelirler, fenerlerle.
Vız vız seslenirler karanlıkta.

KSANTİAS

Biz de basarız taşı gelirlerse.

BDELYKLEON

Çıldırдың mı? Kızdırmaya gelmez morukları.
Eşek arıları gibi saldırırlar adama.
Sip sivri şişleri de var kışlarında
Bağıra çağıra, hoplaya zıplaya
Üşüşür üstüne sokarlar seni.

KSANTİAS

Sen merak etme; koyanla yargıç gelsin isterse:
Bu taşlarla haklarından gelirim.

**Ellerinde sopalar, kışlarında şişlerle
ihtiyarlar korusu girer**

KORO BAŞI

Yürü, Komias, daha canlı! Nedir bu uyusukluk?
 Sen eskiden tazı gibiydin, tazı.
 Bak, Kharinades daha iyi yürüyor senden.
 Hey, Strymodoros, yargıçların en belâlısı!
 Evergides, nerdesin? Ya sen Phlya'lı Kabes?
 Hey gidi hey! Bu mu kaldı o parlak gençlikten?
 Bizans önlerinde böyle miydik seninle?
 Ne yapmıştık hani, bir gece nöbetinde:
 Fırıncı karının dibeğini yürütmüş,
 Kesip yakmıştık, çorba pişirmek için.
 Aman, çabuk olalım, dostlar, çabuk!
 Lakhes'i yargılayacağız, unutmayın.
 Bir kovan dolusu parası varmış adamın.
 Kleon efendimiz tam vaktinde gelin, dedi.
 Üç günlük de öfke istedi, baldan tatlı:
 Herifi gereğince cezalandırmak için.
 Yürüyelim, arkadaşlar, gün doğmadan yetişelim.
 Fenerciler fenerleri sağa sola sallasın.
 Taşlara dikkat, düşüp kol bacak kırmayın.

Koro, fener tutan çocukların ardından yola koyulur.

BİR COCUK

Hey, babalık, önüne bak, çamura basma.

KORO BAŞI

Sen bir çöp al da, fenerin fitilini temizle.

ÇOCUK

İstemez, fitili dırterim parmağımla.

KORO BAŞI

Sersem, fitil çıkarılır mı o kadar
Bu zeytin yağı kıtlığında?
Para senden çıkmıyor diye ver yansın ha?

Çocuğa bir tokat atar

ÇOCUK

Yoo, işi dayağa dökerseniz
Söndürür fenerleri, evlerimize gideriz.
Siz de ördek gibi yüzersiniz çamurda.

KORO BAŞI

Şuna bak! Ben senin babanı bile döverim.
Hay kör olası, batıyordum az kalsın çamura.
Bu yağmur dört beş gün daha yağar.
Baksanıza şu mantarlara dört bir yanda.
Ama ekinler geç kaldı bu yıl,
Hem bol yağmur istiyorlar hem poyraz.

Bu evdeki yargıç dostumuza ne oldu?
 Ne diye çıkıp katılmıyor aramıza?
 Hiç beklettiği olmadı kendini böyle:
 Tersine, hep önden gider bağıra çağıra.
 Türkü söylemeğe bayılır, bu dostumuz.
 Gelin, duralım da bir türküyle çağıralım şunu.
 Duyar duymaz çıkarır kapıdan burnunu.

KORO

Ne oluyor? Niçin? Ne var?
 Neden çıkıp ses vermez bu ihtiyar?
 Pabuçlarını yitirmiş olmasın?
 Bir yere mi çarptı kaldı karanlıkta?
 Ayakları mı şişti?
 Basurları mı kızıştı yoksa?
 Odur en amansız
 En katı yürekli yargıç aramızda.
 Yalvardılar mı ona
 Sallar başını şöyle:
 Taş yumuşar, ben yumuşamam, der.
 Dünkü yargıya üzüldü belki:
 Sanık inandırıp bizi
 Atina'yı sevdiğine,
 Kurtardı paçayı elimizden.
 Ceza veremedi diye
 Ateşli hastadır bizimki yine.
 Öyle yaman adamdır bu adam!

Kalk gel, yiğit yargıç, üzülme;
Yeni bir kodaman var yargılanacak.
Koca Trakya'yı satmış adam,
Gel de onu atmaya bak kazana.
Haydi evlat, yürü bakalım.

BİR ÇOCUK

Baba, bir şey istesem alır mısın?

KORO

Elbette, yavrum, söyle, ne istersin?
Aşık isteyeceksin besbelli?

ÇOCUK

Yok, baba; kuru incir isterim.

KORO

İncir mi dedin? Gebersen almam!

ÇOCUK

Öyleyse ben de seninle gelmem.

KORO

Üç can besliyorum kazancımla,
Un var, odun var, et var alınacak:
Sen tutmuş kuru incir istersin!

ÇOCUK

Ya bugün mahkeme kurulmazsa,
Nerden çıkacak yemek paramız?
Yargı margı olmazsa
Neyle doyacak karnımız?

KORO

Aman, ağzını hayıra aç:
O zaman aç kalırız, oğul, aç!

ÇOCUK

Anam, ey ananı ne diye,
Ne diye doğurdun beni?

KORO

Seni beslemek için her gün
Başım dertlere girsin diye.

ÇOCUK

Ey zavallı yiyecek torbam:
İçim bomboş, neyleyim seni?

KORO ve ÇOCUK

Ah, neyleyim, neyleyim?
Boş kursağı neyleyim!

PHILOKLEON

Ağlar arkasında bir delikten görünür.

Dostlar, çoktan duydum sesinizi;
Ama çıkıp gelemem ardınızdan.
Bırakmıyorlar beni mahkemeye,
Gidip yargı vermeye
Canlara kıymaya bırakmıyorlar.
Ey eli yıldırımlar saçan Zeus,
Gel yak beni, duman et beni!
Yalan et, yılan et beni!
Acı bana, kurtar beni tanrım!
Bir tavuk et pişir beni
Yıldırım ateşinde, kızgın küllerde
Sonra tutup kanatlarımdan
Kaynar salçalara at beni!
Ya da bir çakıl taşı et de beni
Oy kupalarına at mahkemede.

KORO

Kimmiş o? Söyle dostlarına:
Kimmiş seni eve kapayan?

PHILOKLEON

Kendi oğlum! Ama duymasın sakın:
Şurda yatmış uyuyor,
Alçak sesle konuşun.

KORO

Niçin yapıyor bunu?
Oğlun ne ister senden?

PHILOKLEON

Yargıç olma, can yakma, diyor.
Sözünü dinlersem
Kuş sütüyle besleyecekmiş beni.
İstemem, eksik olsun kuş sütü.

KORO

Vay alçak, vay adalet düşmanı!
Gençleri kötülüyorsun diye
Kızmış olmalı sana.
O da mutlak birlik olmuştur
Devlete kundak kuranlarla.

KORO BAŞI

Haydi şimdi, bir yolunu bul da
Çık oradan, gel katıl bize,
Oğlunu uyandırmadan.

PHILOKLEON

Dile kolay! Siz bulun bir yolunu.
Çıkabilsem durur muyum burda?
Yanıp tutuşuyorum yargı diye.

KORO BAŞI

Bir delik yok mu canım?
Del divarı, çık dışarı,
Kılık kıyafet de değiştir
Kurnaz Odysseus gibi.

PHİLOKLEON

Her delik tıklı: Sinek çıkamaz.
Bir başka yolunu bulun.
Burgu değilim ki ben.

KORO BAŞI

Unuttun mu nasıl askerlikte
Çaldığın şişleri saplayıp
İnivermiştin divardan aşağıya.

PHİLOKLEON

Evet, hatırlıyorum, ama
O durum nerde, bu durum nerde?
O zaman gençtim, kolum uzundu
Güçüm kuvvetim yerindeydi.
Göz hapsinde de değildim,
Burda nöbetçiler var başımda,
İki kişi, ellerinde şişler
Kapıda bekliyorlar beni
Et çalmış kediyi bekler gibi.

KORO

Haydi, bul yine bir kolayını.
 Hem de artık çabuk ol, arı kardeş:
 Bak, tan yeri ağardı çoktan.

PHİLOKLEON

Ağları kemireyim öyleyse, yok başka çare.
 Ey ağların koruyucusu Artemis,
 Bağışla günahımı!

KORO

Gördün mü? Buldun işte:
 İnsan böyle kavuşur hürriyete.
 Haydi, çenene kuvvet!

PHİLOKLEON

Oldu, kemirdim; tamam!
 Aman, susun, oğlum duymasın.

KORO

Korkma, arı kardeş, korkma;
 Ağzını açarsa ardına düşer
 Kan kustururuz ona.
 Anlatırız neymiş karşı komak
 İki tanrıçanın buyruklarına.

KORO BAŞI

Bir ip bağla beline,
Sonra sığınıp Zeus tanrıya
Salıver kendini pencereden aşağıya.

PHILOKLEON

Ya nöbetçiler görür de beni
Atarlarsa yine içeri?
Ne yaparsınız o zaman?

KORO BAŞI

Meşe odunundan katı yüreklerimizle
Koşarız senin yardımına.
Budur yapacağımız bizim;
Tutamazlar seni burda.

PHILOKLEON

Peki, iniyorum size güvenip.
Ama bir kaza gelirse başıma,
Yas tutun, ağlayın bana:
Mahkeme yakınına gömün beni.

KORO BAŞI

Korkma, korkma, bir şey olmaz:
Haydi, koyuver kendini
Yurdun tanrıları korur seni.

PHILOKLEON

Ey kurtların kurdu Lykos,
 Sen ki hoşlanırsın benim gibi,
 Sanıkların ağlaşmasından,
 Cezalıların göz yaşlarından;
 Sen ki, duymak için bağışmaları
 Mahkeme önünde durursun heykelinle;
 Sen ki ağlayan insan görmekten
 Tek haz duyan kahramansın;
 Sen acı bana, kurtar bugün beni,
 Kurtar kapı yoldaşını.
 Ben de söz veriyorum sana:
 Bundan sonra ne işer, ne yellenirim,
 Heykelinin yanı başında.

BDELYKLEON (Damdan bağırır)

Hey, uşaklar, uyanın!

KSANTÍAS (Uyanarak)

Ne var? Ne oluyor?

BDELYKLEON

Sesler duyuyorum bir yanda:
 İhtiyar bir delik mi buldu yine?

KSANTİAS

Delik değil, bir ip bulmuş:
Sarılp sarkmış pencereden aşağı.

BDELYKLEON

Vay ip kaçkını, nedir bu yaptığın?
Sakın ineyim deme aşağı.
Koş ulan, al şu zeytin dalını:
Vur beline de akli başına gelsin!

PHİLOKLEON (Seyircilere)

İmdat!
Yargıç kurtaran yok mu içinizde?
Hepinizin bir davâsı vardır elbet bu yıl..
Hey, Smikythion, Tisiades, Pheredipnos!
Şimdi değil de ne zaman
Yardım edeceksiniz bana?
Kodese tıkıldıktan sonra mı?

KORO BAŞI (Koroya)

Ne bekliyoruz bütün öfkemizi boşaltmak için;
Yuvamıza saldıranlara karşı?

KORO

Evet, zamanıdır, tam zamanı,
Çıkarıp şişleri adam sokmanın.

Kuşanın cübbeleri, yargıçlar, ileri!
 Kleon'a da ulaştırın haberi:
 O da gelsin katılsın savaşa
 Bir devlet düşmanına karşı.
 Böylesi adama ölüm gerek:
 Mahkemeleri kaldırmak istiyor dünyadan!

BDELYKLEON (Koroya)

Durun, yiğitlerim, durun biraz:
 Bırakın bağırmayı da beni dinleyin.

KORO BAŞI

Biz dinlemeyiz, bağırırız istediğimiz kadar.

BDELYKLEON

Boşuna! Ne yapsanız bırakmam onu.

KORO BAŞI

Korkunç bir şey bu yaptığın senin:
 Zorbalığın ta kendisi!

KORO

Ey yüce Devlet
 Ey Theoros, tanrıların düşmanı!
 Ve siz ey başımıza geçen
 Bütün parlak nutukçular!

KSANTİAS

Aman, Herakles yardımcımız olsun!
Şişleri var, şişleri, baksanız a!

BDELYKLEON

Var, evet: Bunlarla şişlediler mahkemede
Gorgias'ın öğrencisi Philippos'u

KORO

Sen de şişleneceksin, sen de!
Haydi, davranın yargıçlar,
Çıksın kınlarından kılıçlar,
Azgın bir öfkeyle doldurup yürekleri
Saldıralım üstüne!. İleri!
Görsün ne demekmiş, ne demek
Eşek arılarını ürkütmek!

KSANTİAS

Tanrılar! Savaş var galiba, felâket!
Bu sivri şişlere gelemem ben.

KORO (Bdelykleon'a)

Bırak babanı, diyoruz sana.
Yoksa pişman olursun
Kaplumbağa gibi kabuklu doğmadığına.

PHİLOKLEON

Saldırın yoldaşlarım, kudurmuş arılarım!
 Kiminiz kışlarına sokun şişleri.
 Kiminiz suratlarına,
 Kiminiz parmaklarına!

Kurtulmaya çalışır

BDELYKLEON

Köleleri çağırır

Hey, yardıma koşun!
 Midas, Phryx, Masyntias, gelin buraya!

Köleler gelir

Yakalayın şu adamı, kaçırmayın sakın:
 Yoksa bağlatırım sizi, yemek de vermem.

Koro'ya

Vızlayın vızlayabildiğiniz kadar:
 Vız gelir bana!

Eve girer

KORO (Ksantias'a)

Ya bırakır gidersin
 Ya da şişi kışına yersin!

PHİLOKLEON

Ey Kekrops, yarı adam, yarı yılan ejderha!
 Bırakma beni bu barbarların elinde,
 Ben ki anasını ağlatmışım onların.

KORO

Yaşlı başlı insanlara işkence ediliyor ha?
İşkence değildir de nedir bu?
Şu nankör uşaklara bakın:
İhtiyar efendilerini kapamışlar içeri,
Unutmuşlar gördükleri iyilikleri:
Giydikleri külahları, takyeleri;
Karda kışta sarındıkları pılı pırtıları.
Umurlarında değil, heriflerin:
Ha kuş kafeste,
Ha efendileri hapiste.

PHİLOKLEON (Ksantias'a)

Bırakmıyacak mısın beni, pis herif?
Unuttun mu, üzümlerimi çaldığın gün,
Nasıl zeytin ağacına bağlattırıp
Bir güzel dövmüştüm seni, gebertesiyeye.
Unuttun mu iyiliklerimi, nankör herif?

İki köle arasında çırpınarak

Bırak ulan! Bırakın beni!
Oğlum çıka gelir şimdi!

KORO

Haydi yallah, yağlayın tabanları!
Yoksa yanarsınız kuru kuru!
Bizim astığımız astık,
Kestiğimiz kestik!

BDELYKLEON

Vur, Ksantias, vur!
Şu eşek arılarını burdan savuştur!

KSANTIAS

Vurmasına vuruyorum durmadan!

BDELYKLEON (Öteki uşağa)

Sen de vur ulan!
Bir duman salıversene şunlara, bir duman!

UŞAKLAR

Savulun, defolun burdan!

BDELYKLEON

Basın sopayı yılmadan:
Olmazsa, bir şiir okuyun Eskinos'tan.

KSANTIAS

Yargıçların kaçtığını görür
Nasıl da biliyordum bu heriflerin
Önümüzde dikiş tutturamıyacaklarını!

BDELYKLEON

Siz zor kaçırdınız onları burdan
Karınlarında şair Philokles'in mısraları olsaydı!

KORO

Nedir bu, nedir?

Yoksul sınıfın zorbalığı değil de nedir?

Başımıza geçmek istiyor bu adamlar,

Sinsi sinsi!

Seni alçak herif, seni!

Seni kirpi saçlı, süpürge sakallı seni!

Demek sen, koca devletin kanunlarını hiçe sayıp

Zorbalıktan yana gitmek istiyorsun?

BDELYKLEON

Böyle bağırıp çağıracağımıza

Oturup doğru dürüst konuşsak,

Nedir alıp veremediğimiz?

Karşılıklı tartışıp anlaşsak?

KORO

Seninle anlaşmak ha?

Senin gibi bir halk düşmanıyla?

Bir kıralcı, bir Brasidasçıyla?

Şu püsküllü kafayla,

Makas görmemiş pala bıyıklarla?

BDELYKLEON

Ey ulu tanrılar! Nedir bu benim çektiğim?

Kurtarın beni bu belâlı babadan!

KORO BAŞI

Sen dur hele! Bu çektiklerin maydanoz
Çekeceğin ısırganlar yanında!
Hele savcı bir yüklensin sana,
Vatan haini desin de, gör gününü!

BDELYKLEON

Haydi, tanrılar aşkına, çekin gidin;
Bütün gün pençeleşecek miyiz sizinle?

KORO

Bir yere gitmeyiz buradan.
Senin zorun, başımıza zorba kesilmek.
Bizim işimiz de seninle pençeleşmek.

BDELYKLEON

İşte bu! Sizin işiniz gücünüz bu:
Dört bir yanda zorbalık görmek
Şunu bunu vatan haini diye damgalamak.
Nedir bu zorbalık dediğiniz?
Kırk yıldır adını bile duymamıştım;
Oysa şimdi çarşıda pazarda
Zorbalıktan başka laf edilmiyor:
Tuzlu balıktan ucuza satılıyor zorbalık.
Canın sardalya yemek istedi, değil mi?

Uskumru istemem diyemiyorsun balıkçıya;
 Yoksa zorba damgasını yediğin gündür.
 Biraz kırmızı soğan istemeye gör:
 Zarzavatçı kadın kötü kötü bakar sana:
 Senin gönlünde zorbalık var, der:
 Kırmızı soğancıları istemiyormuş Atina.

KSANTİAS

Dün akşam bir kadınla buluştum,
 Gel seninle ata binelim dedim.
 Kadın bir kızdı, bir kızdı:
 Hippias binici demek ya?
 Hippias'tan yana oluyormuşum
 Binelim demekle; Zorbalık istiyormuşum Atina'da.

BDELYKLEON

Evet, herkesin ağzında hep bu sakız.
 Ben de şimdi babamı bu hastalıktan,
 Bu yargı margı oy moy hastalığından
 kurtarmak, doğru dürüst yaşatmak
 Kuş südü kuru üzümle beslemek istiyorum diye
 Vatan hainleriyle iş birliği edip
 Zorbalık isteyen bir adam sayıyorum.

PHİLOKLEON

Sayılırsın elbet! Benim istediğim yargıçlık-

Kuş südü kuru üzüm değil.
Benim kızartmalarda, ızgaralarda gözüm yok:
Benim istediğim çömlekte, hafif ateşte,
sin sin pişen bir davâcık, buğulama bir yargıcık.

BDELYKLEON

Tabii.. İliklerine işlemiş bu keyif,
Ama biraz susar beni dinlersen,
Anlatırım sana mahkemede yediğin naneleri.

PHİLOKLEON

Neymiş o yediğin naneler mahkemede?

BDELYKLEON

Daha ne olacak? El alemin maskarası oldun.
Tapındığın adamlar bile gülüyorlar sana.
Bir köle oldun da farkında değilsin.

PHİLOKLEON

Köle oldum ha? Tam tersine:
Herkesin efendisi oldum yargıç olmakla.

BDELYKLEON

Hadi canım sen de! Uşağsın sen
Efendisiyim dediğin adamların.
Söyler misin nedir kazancın
Yunanistan'a ettiğin hizmetlerden?

PHİLOKLEON

Sonsuz bir kazanç! Bırak anlatayım
Yırgaçlar da hakem olsun aramızda.

BDELYKLEON

Kabul, anlat. (Uşaklara) Bırakın gelsin.

PHİLOKLEON

Önce bir kılıç verin bana:
Bahsi kaybedersem öldüreceğim kendimi.

BDELYKLEON

Ya sonunda kabul etmezsen
Buradakilerin vereceği yargıyı?

PHİLOKLEON

O zaman içeceğim şarap boğazımdan geçmesin!

KORO

Haydi, yoldaşımız, göster kendini,
Yep yeni parlak sözler bulup
Göster bu adama ki...

BDELYKLEON

Peki, tamam. Ama her dediğini yazacağım
Unutulmasın diye. Kalem kâğıt getirin.

KORO

Göster ondan başka türlü konuştuğunu.
 Bu duruşmanın önemi büyüktür senin için.
 Herkesin de öğrenmiş bulunduğu üzere
 Davayı kesin olarak kazanacak
 Ya da kesin olarak kaybedeceksin.
 Hasmin sonuçtan umutlu görünüyor
 Biz her ne kadar kazanmanı dilesek de.

PHİLOKLEON (Bdelykleon'a)

Nasıl da kabarıyorsun kim bilir
 Sana böyle umut verildikçe.
 Peki, ya gerçekten kazanırsa davayı,
 O zaman ne olur halimiz, dostlar?

KORO

O zaman yandı bütün yaşlılar,
 Hiç bir işe yaramaz olurlar
 Yargı torbası, oy tulumu.
 Diye bağırırlar bize sokaklarda.

KORO BAŞI

Haydi, şanını koru yargıçlığın:
 Bir kılıç gibi kullan dilini.

PHILOKLEON

Her girişten ve önsözden önce
 Şurasını belirtmek zorundayım ki
 Bizim egemenliğimiz bütün egemenliklerin üstün-
 dedir.

Yaşadığımız çağda hangi mutluluk
 Bir yargıcın mutluluğundan daha mutludur?
 Hangi yaratık ondan daha keyifli yaşar?
 Hangi yaratıktan korkulur, ondan daha çok,
 Kocamış, beli bükülmüş olduğu halde?
 Ben daha yatağımdan kalkmadan
 Bir sürü insan bekler mahkeme kapılarında
 Anlı şanlı adamlar da vardır aralarında.
 Yanlarından geçerken hemen yapışır elime
 Devlet malı çalmış kolu uzunlardan biri,
 Başlar yalvarıp yakarmaya:
 «Gel etme, acı bana, yargıç baba;
 Senin başına da gelmiştir bu işler
 Orduda ya da başka bir işde
 Sen de bir kaç para aşırımsındır elbet
 Arkadaşlara yiyecek alırken pazardan.
 Kim yalvarırdı bana böyle, yargıç olmasam?

BDELYKLEON

Peki, yalvarmaları yazdık. Başka?

PHILOKLEON

Bunlarla öfkem biraz yatışır,
 Ama dışarıda verdiğim sözleri tutmam içeride.
 Suçlular türlü diller dökmek zorundadırlar
 Pençemden kurtulabilmek için.
 Bir yargıçtan çok kime dalkavukluk edilir?
 Kimi fakirliğini anlata anlata bitiremez
 Kimi Ezop masalları anlatır.
 Kimi beni güldürüp öfkemi yatıştırmak için
 soytarlıklar, maskaralıklar yapar.
 Bütün bunlar işe yaramadı mı
 Kimi de tutar kız erkek çocuklarının elinden
 Getirir hepsini mahkemeye.
 Çocuklar boyunlarını büküp ağlaşırlar önümde;
 Sonra baba çocukları adına yalvarır bana
 Bir tanrıdan günahlarını bağışlamasını ister gibi.
 «Kuzuların sesini seversen,
 Bu oğlancığın sesi de dokunur sana» der.
 Dişi domuz yavrularını seversem
 O zaman da kız çocuklarını ağlatır.
 Biz de bir azıcık gevşetiriz artık
 Öfkemizin gergin tellerini.
 Az güc müdür bu? Para nedir bunun yanında?

BDELYKLEON

Parayı hiçe sayıyorsunuz, bunu da yazalım.

Şimdi söyle, Yunanistan'ın baş tacı olmaktan
Neler geçiyor eline?

PHILOKLEON

Gençler yurttaşlık muayenesine gelince
İstedğim yerlerine bakabilirim.
Oyuncu Oiargos suçlu olarak geldi mi karşıma
Niobe'nin en güzel parçalarını okumadan
Zor kurtulur elimden.
İyi bir kavalcı beraat etmek istiyorsa
Yargıçların çıkışına kavalıyla katılmak zorundadır.
Zengin bir baba öldü diyelim,
Ölürken de biricik kızına bir koca seçti.
Biz adamın vasiyetini sepete atar,
Kızı bize yaranmasını bilene veririz.
Kimseye hesap da vermeyiz, az şey mi bu?

BDELYKLEON

Az şey değil doğru, diyeceğim yok buna:
Ama bir vasiyetin ırzına geçmek doğru mu bilmem.

PHILOKLEON

Bundan başka, halk kurultayları
Önemli bir işte bocaladılar mı,
Yargıçlara yollarlar suçluları.
O zaman Evathlos kalkavani gelir önümüze

Bırakıp kaçtığı kalkan üstüne yeminler eder,
 Size bağlı kalıp halk için savaşaçağım diye.
 Yargıçların her davadan sonra dinlenmesini iste-
 meyen

Halk kurultayında lafını dinletemez.
 Kleon, o yaman söz bezirgânı bile
 Dış geçiremez bize; tam tersine,
 Sırtımızı okşar, sineklerimizi kovar.
 Sen yargıç babanı küçümseye dur,
 Theoros, o kos koca şarlatan,
 Alır eline süngeri, bandırır çanağa
 Pabuçlarımızı boyar bizim.
 Anlıyor musun şimdi, neymiş
 Elimden almak istediğin haklar?
 Bunlara mı kölelik diyorsun sen?

BDELYKLEON

Konuş konuşabildiğin kadar!
 Er geç çıkacak meydana yüce tahtının
 Bir oturak bile olmadığı.

PHILOKLEON

İşin en hoş tarafını unuttuyordum:
 Yargıçlık ücretimle eve dönünce
 Çoluk çocuk ne tatlı karşılar beni.
 Önce kızım ayaklarımı yıkar, kokularla ovar;

Sevgili babacığım diye yaltaklanır,
 Tatlı diller döker para koparmak için.
 Derken karım çörek getirir bana,
 Türlü cilvelerle oturur yanıma:
 Ye, ne olur biraz ye, diye yalvarır,
 İşte en çok da bu sevindirir beni.
 Onun bunun gözüne bakmak zorunda kalmam
 Yiyecek versinler diye bana,
 Ne sana muhtaç olurum, ne uşağına.
 İkinci çöreği nasıl isteyeceğim diye düşünmem.
 Anladın mı ne kaygılardan koruyor beni
 Ne oklara kalkan oluyor yargıçlığım?
 Bana şarap verme istersen
 Uzun kulaklı testim sağ olsun!

Hırkasının altından bir testi çıkarır.

Bir eğdim mi şöyle şarıl şarıl akar mübarek!
 Sen ne söylüyorsun? Benim gücümün
 Zeus'unkinden arda kalmadığı şundan belli ki
 «Mahkeme gürlüyor, yıldırım saçıyor» derler.
 Gerçekten de saçtım mı yıldırımları
 Titrer zangır zangır önümde
 Paralı pullu, kerli ferli adamlar.
 Sen de korkarsın benden, evet, sen de,
 Ama ben ölürüm de korkmam senden!

KORO

Böyle açık, böyle akıllıca sözler
 Duymadık kimselerden.

PHİLOKLEON

Duymamışsınızdır elbet, ama oğlum
 Köpeksiz köyde sanıyordu kendini;
 Bilmiyordu önümde dikiş tutturamayacağını.

KORO

Nasıl saydı döktü herşeyi bir bir,
 Koltuklarımız kabardı dinledikçe.
 Öyle hoşlandık ki sözlerinden,
 Mutlu Adalarda sandık kendimizi.

PHİLOKLEON

Nasıl kıvranıyor bakın, aklı başından gitti.

Bdelykleon'a

Bugün kırbacı tattıracağım sana.

KORO

Ara da bul bakalım şimdi
 Bu işten kurtulmanın yolunu.
 Bizim gönlümüzce söz etmeyen
 Zor kurtulur öfkemizden.

KORO BAŞI

Söyliyecek lafın kalmadıysa
 Git, bir değirmen taşı getir:
 Olsa olsa onunla kırabilirsin öfkemi.

BDELYKLEON

Kolay iş değil doğrusu benimkisi:
 Komedyâ şairlerinin akli yetmez
 Memleketi bu belâli hastalıktan kurtarmaya.
 Bununla beraber, ey Kronos oğlu, Zeus babanız...

PHİLOKLEON

Sus! Sen o baba lafını bırak artık.
 Benim neden köle olduğumu açıklayamazsan,
 Kurbanlık bil kendini
 Benim et payımı vermeseler bile.

BDELYKLEON

Dur, babacığım, biraz yatış da dinle:
 Önce say parmaklarınla, çakıllarla değil,
 Atina'ya dışarıdan gelen paraları say,
 Sonra içeriden, çarşıdan pazardan,
 Limandan şurdan burdan gelen vergileri,
 Hacızleri, para cezalarını, yüzde birleri.
 Bütün bunlar iki bin torba altın eder.
 Şimdi yargıçların yıllık kazancını hesapla:
 Atina'da en çok altı bin yargıç olduğuna göre
 Hepsine yüz elli torba düşüyor demektir.

PHİLOKLEON

Demek devlet gelirinin onda biri bile değil
 Bütün yargıçların aldığı para?

BDELYKLEON

Değil ya, ne sandın?

PHİLOKLEON

Nereye gidiyor öyleyse bunca para?

BDELYKLEON

Ben Atina için çalışıyorum,
 Halk uğruna savaşıyorum, diyenler yok mu?
 Onlara gidiyor paralar.
 Çünkü sen bu güzel lâflara kanıp
 Başa getiriyorsun onları.
 Bu adamlar öteki şehirlerden de
 Ellişer torba altın koparıyorlar:
 Ya bu parayı verirsiniz,
 Ya da sizi yakar yıkarım, diyerek.
 Sen se kendi kırallığının artıklarıyla
 Zar zor geçinmektesin.
 Birleşmiş devletler bakıyorlar ki,
 Atina halkı yemeden de yaşıyor nasıl olsa
 Sana da metelik vermiyorlar.
 Oysa baştakilere neler vermiyorlar:
 Ne tuzlu balıklar, ne şaraplar,
 Ne halılar, ne peynirler, ne ballar,
 Ne susamlar, ne kuş tüyü yastıklar,
 Ne gerdanlıklar, ne çanak çömlekler..

Ne kâseler, ne giysiler, ne çelenkler,
 Bolluk içinde göbek yapıyor hepsi.
 Oysa bir diş sarmısak bile vermiyor sana
 Sözde senin buyruğunda yaşayanlar:
 Bir diş sarmısak, balık çorbana katmaya.
 Sen ki neler çekmedin karada, denizlerde.

PHİLOKLEON

Orası doğru, bak. Üç diş sarmısak için
 Dün adam yolladım Eukharides'in evine.
 Evet, ama köleliğimi nerden çıkardın?
 Onu isbat et bakalım, lâfı uzatmadan.

BDELYKLEON

Kölelik değil de nedir seninki?
 Bu adamlar, paralı dalkavuklarıyla baş tacı,
 Sen aldığın üç metelikle yetiniyorsun,
 Sen ki denizde tayfa, karada piyade olmuş
 Kale duvarları aşmakta kullanılmışsın.
 Bu da yetmiyormuş gibi buyruk altındasın:
 İşte beni asıl ifrit eden de bu.
 Evine döner dönmez, enayi bir züppe,
 Khaireas'ın oğlu olacak o kerata,
 Bacaklarını şöyle gere gere,
 Kız gibi orasını buraşını sallaya sallaya
 Gelip emirler veriyor sana.

Yarın erkenden mahkemeye, diye:
Ama o, savcı olarak, geç de kalsa
Bir drahmisini alıyor her zaman.
Yardımcı diye ahbabını da alıyor yanına;
Bir sana bir bana paylaşıyorlar rüşvetleri.
Onlar iki hızarıcı gibi davayı biçer dursunlar
Sen, dalaverenin farkında bile olmadan,
Ağzını açıp, hava alıyorsun para yerine.

PHILOKLEON

Bana yapıyorlar bunu ha? Ne diyorsun?
Allak bullak ettin beni! Öyle mi dersin?
Git gide çeliyorsun aklımı..

BDELYKLEON

Kendin de düşünsene biraz canım:
Sen neden zengin değilsin, herkes neden yoksul?
Bu sözde halk dostları afsunluyor seni:
Ta Pontos'tan Sardanya'ya kadar
Bunca şehir var senin emrinde:
Ne geçiyor eline bir kaç metelikten başka?
Bu parayı bile yünden yağ süzer gibi
Damla damla veriyorlar, ölmemen için.
Yoksul kalmanı istiyorlar senin,
Niçin mi istiyorlar, bak söylüyeyim sana:
Seni besleyenlere bağlı kalman için,

Islığı çaldılar mı aç kurt gibi atılasın diye
Onların düşmanları üstüne.

Halkın rahat etmesini isteseler, ettirirlerdi kolayca.
Binlerce şehir var vergi veren bize:

Her şehri yirmi insanı bakmaya zorlasalar

Yirmi bin yurttaşımız bolluk içinde yaşar,

Ballı börekler, kaymaklı çörekler yer,

Bu memleketin ve Maraton zaferinin tadını çı-
karırdı.

Ama şimdi zeytin toplayan ırgatlar gibi

Para dağıtan kâhyanın ardından yürüyorsunuz hep.

PHİLOKLEON

Amanın, bir şeyler oluyor bana,

Bir ağırlık geliyor elime koluma.

Kılıcımı tutamaz oluyorum

Kılıç elinden düşer

Sesim soluğum kesilecek..

BDELYKLEON

Korkuya kapıldılar mı ne sözler vermezler size,

Ne topraklar, ne buğdaylar, neler!

Ne verdiler şimdiyedek? Hiç bir şey.

Eskiden yüzde bir kaç verdiler vermesine,

Ama ne zorla! Yurttaşlığına dil uzattılar.

Bir kile arpayı vermemek için.

Daha hızlı

İşte bundan ötürü, bundan
Çıkarmıyorum seni kapıdan.
Ben besliyorum ki seni
Alı pulu laflarla
Kafanı çelmesinler.
Kuş südü, kuru üzüm
Ne istersen yedireceğim sana,
Oy mamasından başka.

KORO BAŞI

İki tarafı dinlemeden yargı verme:
Bilge adammış bu sözü söyleyen

Bdelykleon'a

Sen haklı çıktın bu işte, çok haklı hem de.
O kadar ki al aşağı ediyorum öfkemi, sopalarımı.

Philekleon'a

Haydi, yaşımız başımız bir madem, sen de...

İLK YARIM KORO

Hak ver, hak ver bu sözlere;
Akla karşı koyma, anlayışlı ol.
Keşki benim de olaydı
Böyle bir akıl verenim!

Tanrı koruyor seni bes belli.
İyiliğini istiyor senin;
Bırak artık, uzun etme.

BDELYKLEON

Evet, kendim besliyeceğim onu,
Yaşına uygun her dileğini
Getireceğim yerine:
Düğün çorbası mı ister,
Yumuşak hırkalar, kürkler mi,
Orasını burasını, belini melini
Uğuşturacak bir cariye mi...
Ama susuyor bakın,
Tek laf çıkmıyor ağzından:
Hiç beğenmiyorum bu halini.

İKİNCİ YARIM KORO

Kızıyor kendi kendine;
Ettiği deliliklere pişman.
Aklı yeni geldi başına,
Anlıyor hata ettiğini
Seni dinlememekle.
Artık sözünden çıkmaz her halde;
Aklı varsa dinlemez
Senden başkasını bundan böyle.

PHİLOKLEON

Ah, ah! Yazıklar olsun!

BDELYKLEON

Hoppala! Ne sızlanıyorsun yine?

PHİLOKLEON

Boşuna bana verdiğin güzel sözler:

«Yüreğim orda benim, orda olmak dileğim.»

Biri çıkar bağıırır:

«Oyunu vermeyen kim? Kalksın ayağa!»

Ah, bir tek insan kalırsa dünyada

Oy vermek için,

Ben olmak isterim o insan

Oy kupalarının başında, ayakta.

«Yetiş, ey ruhum! Nerdesin, ruhum?

Bırak, ey karanlık orman....

Tanrılar, yargıçlıktan vaz geçmektense,

Kleon'u suç üstü yakalamaya razıyım.

BDELYKLEON

Haydi, baba, tanrılar aşkına,

Gel artık sözüme.

PHİLOKLEON

Hangi sözüne? Her dediğine peki,

Bir dediğine hayır.

BDELYKLEON

Hangisine? Söyle.

PHİLOKLEON

Yargıçlığıma karışma! Bundan yana:

«Hades'e gitsem de boyun eğmem sana!»

BDELYKLEON

Yargıçlığı bu kadar seviyorsun madem,
Gitme oraya da burda kal,
Bu evdekilere yargıçlık et.

PHİLOKLEON

Ne demek? Nasıl yargıçlık ederim burada?

BDELYKLEON

Tıpkı orada ettiğin gibi.
Hizmetçi kız habersiz girdi mi odana
Basarsın para cezasını.
Bu değil mi orada da yaptığın?
Hem burada kendi aklına uyarsın:
Güneş erken doğdu mu, erken başlarsın işe.
Kar yağdı mı, ocak başında kurarsın mahkemeyi.
Yağmur yağdı mı, yallah içeri.
Gün ortasında uyanırsan,
Kapamazlar suratına yargıçlar kapısını.

PHİLOKLEON

İşte, bunu beğendim doğrusu.

BDELYKLEON

Üstelik bir söylevci fazla konuştu mu;
Aç karnına dinlemek zorunda kalmazsın
Savcısına mavcısına küfretmezsin boşuna.

PHİLOKLEON

Peki ama, o zaman nasıl,
Bir yandan geviş getirip
Bir yandan yargı verebilirim?

BDELYKLEON

Yargıların daha doğru olur o zaman,
Halk ne diyor haklı olarak:
Yalancı tanıklar konuşurken
Yargıçlar geviş getirdi mi
Ara da bul haklıyı haksızı.

PHİLOKLEON

Peki, aklım erdi bu dediğine.
Ama bir şeyin sözünü etmiyorsun:
Yargıç gündeliğimi kim verecek?

BDELYKLEON

Ben.

PHİLOKLEON

Güzel. Ama kendi elime sayacaksın paramı:
Bir başkasıyla paylaştırmak yok.
Kötü bir kazık attı bana.
Benimle paylaşmak üzere
Bir drahmi aldı da geçen gün,
Neden dersen, Lysistratos,
Gitti balık pazarında harcadı.
Bana da balık pulu verdi para yerine,
Ağızma komamla tükürmem bir oldu
Leş gibi kokan pulları
Ve hemen mahkemeye verdim serseriyi.

BDELYKLEON

Ne dedi mahkemede?

PHİLOKLEON

Ne diyecek? Benim miğdem horoz miğdesiymiş,
Hemen sindirirmişim yediğim parayı.

BDELYKLEON

Gördün mü ne büyük kazancın olacak?

PHİLEKLEON

Az kazanç değil doğrusu!
Haydi, deneyelim bakalım söylediğini.

BDELYKLEON

Sen dur; ben gider getiririm her şeyi.

Eve girer

PHİLOKLEON (Kendi kendine)

İşe bak! Kâhinler doğru söylemiş meğer.
Gün gelecek, Atinalıların davâları
Evlerinin önünde görülecek, demişler;
Minnacık mahkemeler olacakmış
Herkesin kapısı önünde...

BDELYKLEON

Bir çok eşya taşıyan iki hizmetçiyle
girer.

İşte! Var mı başka diyeceğin?
Ne lâzımsa getirdim sana,
Üstelik bir oturak da getirdim:
Sıkışırsan işeyesin diye.
Yanı başında asılı duracak çiviye.

PHİLOKLEON

Bak, bunu iyi düşünmüşsün işte,
Bir ihtiyarın arayıp da bulamadığı şey
Mesane darlığına karşı.

BDELYKLEON

Bir mangalla bir tencereyi önüne sürerek
Evet ya! Bak, ateşin de var,
Mercimek ezmesi de üstünde:
Canın çektikçe yersin.

PHİLOKLEON

Buna da diyecek yok doğrusu.
Hasta da olsam paramı alacağım demektir:
Yan yatar mercimeğimi yerim.
Bu horoz da ne oluyor peki?

BDELYKLEON

Kafesteki horozu duvara asar

Duruşma sırasında uyuyacak olursan,
Ötüp uyandırısın seni diye.

PHİLOKLEON

Hepsi iyi de, bir şey eksik.

BDELYKLEON

Nedir o?

PHİLOKLEON

Lykos efendimizin heykeli.

Ah, o da olsa yok mu!

BDELYKLEON (Bir kurt heykeli uzatarak)
Al, o da var, Efendinin ta kendisi.

PHİLOKLEON

Ah sultanım, yüce kahramanım..
Ama ne de korkunçmuş suratın!

BDELYKLEON

Tıpkı Kleon'un suratı.

PHİLOKLEON

Bu kahramanın da kılıcı yok, Kleon gibi.

BDELYKLEON.

Hemen oturuma başlamak istersen
Bir davâ getirivereyim sana.

PHİLOKLEON

Çağır gelsin, ben oturdum çoktan.

BDELYKLEON (Kendi kendine)

Nasıl bir davâ getirsem önce?
 Evdekiler ne suç işledi bugünlerde...
 (Yüksek sesle) Trakyalı kölenin davâsı:
 Bu köle tencereyi ateşte unutup...

PHİLOKLEON

Aman, aman, dur! Çıldırдың mı sen?
 Hiç barosuz marosuz duruşma olur mu?
 Bir demir çubuk olacak
 Yargıçla suçlu arasında:
 Mahkemede o görülür her şeyden önce.

BDELYKLEON

Sahi! Onu unutmuşuz işte...

PHİLOKLEON (Yerinden kalkarak)

Peki, durun; onu da ben getireyim içeriden.
 Eve girer

BDELYKLEON

Olur şey değil! Ne korkunç bağılıktır bu,
 Belli bir yere, şuna buna!

BİR HİZMETÇİ (Evden çıkarken)

Hay leşini kargalar yesin senin!
 Böylesi köpeği ne diye beslerler anlamam!

BDELYKLEON

Ne var? Ne oluyor?

HİZMETÇİ

Bu Amiral olacak köpek mutfağa girdi:
Güzelim Sicilya peynirini yedi bitirdi!

BDELYKLEON

Hah! İşte babama bir davâ çıktı!
Sen savcı ol, Amiral'a yüklen!

HİZMETÇİ

Yoo! Ben yapamam, neme lâzım!
Ama öteki köpek savcılık ederim diyor
Bir davâ açılacak olursa...

BDELYKLEON

Git, getir iki köpeği de buraya.

HİZMETÇİ

Şimdi getiririm ikisini de.

Eve girer

BDELYKLEON

Bulduğu bir çubukla dönen Philokleon'a
Bu da nesi?

PHILOKLEON

Domuz ahırının sırtığı.

BDELYKLEON

Domuz çobanlığına mı kalkacaksın şimdi de?

PHILOKLEON

Yok canım sen de!

Niyetim domuzuna yargıçlık etmek (**Oturur**)

Haydi, getir bakalım suçluyu:

Vereceğim cezayı biliyorum şimdiden.

BDELYKLEON

Aman dur, suç belgelerini getireyim.

Eve girer

PHILOKLEON (**Sabırsızlanır**)

Eyvah! Uzatacak işi!

Öldürecek beni sabırsızlıktan:

Ben ölüm cezasını verdim çoktan:

Şuraya bir çizgi çizdim mi tamam!

BDELYKLEON

Evden yazılı belgelerle döner

İşte, getirdim hepsini.

PHİLOKLEON

Çağır artık suçluyu.

BDELYKLEON

Şimdi.

Getirdiği kartonlardan okur:

İşbu belgede yazılı...

PHİLOKLEON (Yerinden sıçrar)

Hay kargalar belâ mı versin!

Oy kupasını unuttum içeride!

BDELYKLEON

Dur yahu! Nereye koşuyorsun?

PHİLOKLEON

Oy kupasını getirmeye.

BDELYKLEON

Vaz geç! Al şu hunileri.

Masanın üstüne iki huni koyar

PHİLOKLEON

Peki, bunlar da olur,

Olur ama kum saatimiz de yok.

BDELYKLEON (Oturağı göstererek)

Var ya işte!

Bundan iyi saat mi olur?

PHILOKLEON

Her şeyin bir kolayını buluyorsun,
Köylüler gibi!

BDELYKLEON

Ama ateş getirsinler içerden,
Bir kaç defne dalı bir az da buhur:
Tanrılara dua etmeliyiz her şeyden önce.

Köleler gerekeni getirmek üzere çı-
karlar.

KORO BAŞI

Bu törenlerde, bu dualarda
En iyi dileklerimle katılıyorum ikinize
Çünkü savaşmalar, tartışmalardan sonra
Anlaştınız açık yürekle
Haydi, tanrılar bizimle olsun.

KORO

Ey geleceği gören yüce Apollon!
İzin ver de uğurlu olsun

Bu adamın kurduğu mahkeme
Kendi kapısının önünde.

BDELYKLEON

Ey tanrım benim, kapı komşum,
Sokağımın, evimin tanrısı!
Hoş gör babamı için kutladığımız
Bu yep yeni töreni
Kurtar onu kötü huyundan
Meşe gibi katı yüreğinden
Ekşiliğinden acılığınan;
Biraz bal karıştır içine.
İnsanlara hoş davransın bundan sonra;
Çatandan çok çatılana acısın.
Yalvarmalar gözlerini yaşartsın,
Söküp atsın içinden
Öfkesinin ısırganlarını.

KORO

Dualarına katılıyoruz biz de,
Güzel başladın söze.
Hep bir ağızdan kutluyoruz seni
Bu yeni görevinde.
Çünkü biz bağlandık sana
Görünce bir halk dostu olduğunu
Bütün gençlerden fazla.

Hizmetçi, köpek kılığına girmiş iki kişi getirir: Maskelerin biri Lakhes'i öteki Kleon'u andırır.

BDELYKLEON

Dışarıda kalan yargıç varsa girsin;
Duruşma başladı mı kimse giremez.

PHİLOKLEON

Suçlanan hangisi bunların

BDELYKLEON

Şu beriki.

PHİLOKLEON (Kendi kendine)

Görür şimdi göreceğini!

BDELYKLEON

Dinleyin şimdi; suçlandırmayı okuyorum:
Davacı Kydathena'lı Köpek verdiği dilekçede
Aixone'li Labes'in tek başına
Sicilya peynirini yeyip bitirdiğini
İleri sürmüştür bulunmaktadır.
Bunun cezasıysa boynuna halka vurulup
İncir ağacına bağlanmaktadır.

PHİLOKLEON

Yoo, bu suçu işlemişse gerçekten
Doğru köpek cennetine gider.

BDELYKLEON

Suçlandıran Labes burada
Önünüze getirilmiş bulunmaktadır.

PHİLOKLEON

Vay alçak vay! Nasıl da belli suratından
Hırsızın biri olduğu!

Köpek sırtıp dişlerini gösterir.

Dişlerini gösterip benî kandıracak aklı sıra!
Davacı Kydathenalı köpek nerde?

KÖPEK

Hav! Hav!

BDELYKLEON

İşte burada.

PHİLOKLEON

Al sana bir Labes daha!

BDELYKLEON

İyi havlıyor doğrusu.

PHİLOKLEON

Kazan diplerini de iyi yalar!

BDELYKLEON

Susalım! Oturalım!

(Köpeğe) Sen çık yukarı ve suçla.

Köpek bir sıranın üstüne çıkar

PHİLOKLEON

Ben de çorbamı içeyim bari bu arada.

KÖPEK

Sayın yargıçlar, önünüzdeki suçludan
Niçin davacı olduğumu dinlediniz
Bana ve bütün hayvanlara karşı
En büyük kötülüğü işlemiş durumdadır.
Koca Sicilya peyniriyle bir köşeye çekilip
Yedikçe yedi karanlıkta sinsi sinsi.

PHİLOKLEON

Belli, baksana! Nasıl geçiriyor münasebetsiz;
Leş gibi peynir kokuttu ortalığı.

KÖPEK

Payımı isteyince de zırnık vermedi bana.
Ben, ben köpeğiniz parsadan pay almazsam
Nasıl köpeklik ederim size?

PHİLOKLEON

Bana da pay vermedi, bana da:
Yandı demektir, fırında mercimek gibi.

BDELYKLEON

Aman, tanrılar aşkına, yargını verme baba
İki yanı dinlemezden önce.

Labes çığlıklar koparır

PHİLOKLEON

Evet, ama suç ortada, delikanlı:
Bar bar bağıyor baksana.

KÖPEK

Cezasız bırakmayın sakın bu hınzırı.
Köpeklerin en bencili, en doymazıdır bu bay.
Bunca kentimizi besleyecek Sicilya peynirini
Sömürge etti kendine, tek başına yedi.

PHİLOKLEON

Bir çentik olsun vermedi bana da.

KÖPEK

Verin öyleyse hakkettiği cezayı.
 Bir çöplükte iki horoz olamaz.
 Boşuna havlamış olmuyayım ben de,
 Yoksa havlamam artık bundan sonra.

PHİLOKLEON

Vay vay! Suça boğuldu gitti adam:
 Hırsız değil, hırsızlığın ta kendisi
 Öyle değil mi, horozum, sen söyle.
 Bak, öyle diye göz kırptıyor bana.
 Hey, oturakçı başı, nerdesin?
 Gel şu oturağı ver bana.

BDELYKLEON

Kalk kendin al, ben tanıkları çağırıyorum:

Philokleon oturağı alır

Labes lehinde tanıklık edecekler gelsin:
 Havan eli, çanak, peynir rendesi,
 Isgara, çömlek ve diğer bütün tanıklar!

Çağırılan nesneler insan kılığında gelirler

(Phîlokleon'a) Sen halâ işiyorsun, otur yerine.

PHİLOKLEON

Oturup suçluyu göstererek
Bu adam altını kirletecek gibi gelir bana!

BDELYKLEON

Nedir bu senin zulmün davalılara?
Ne diye dış bilersin adamlara?
(Suçluya) Çık şuraya, savun kendini.
Ne susar durursun? Konuşsana.

PHİLOKLEON

Söyliyecek sözü yok gibime gelir.

BDELYKLEON

Var, var, ama onun Thukhydides gibi
Dili tutulmuş olmalı yargıçlar karşısında.
Sen çekil oradan, ben savunacağım seni.
Baylar, kolay iş değildir doğrusu
İftiraya uğramış köpeği savunmak;
Yine de alıyorum bu işi üstüme.
Bu köpek iyi bir köpektir: kurtlarla savaşı.

PHİLOKLEON

Hırsız, devlet düşmanı bir köpek.

BDELYKLEON

Zeus bilir ki hayır:

Yine de en iyisidir bugünkü köpeklerin.
Sürü sürü koyunlara bekçilik eder.

PHİLOKLEON

Neye yarar, peyniri yedikten sonra?

BDELYKLEON

Daha neye yarayacak? Cenkleşmiyor mu
Seni, yerini yurdunu korumak için
Bir şeyler çalmışsa ne çıkar, hoş gör:
Çalgı çalmasını bilmiyor ne yapsın!

PHİLOKLEON

Yazı yazmasını da bilmeseydi keşki:
Yanlış bildirilerle kandıramazdı milleti.

BDELYKLEON

Dinle, belâlı adam, tanıklarımı dinle.

Rende, çık şuraya, konuş yüksek sesle.

İşlere bakan sendin değil mi?

Oyuncu Rende ilerler

Açıkça cevap ver soracağıma:

Erler için sana verileni rendelemedin mi?

Evet, diyor, bakan.

PHİLOKLEON

Yalan söylüyor tabii.

BDELYKLEON

Bre zalim! Başı dertte olanlara acı.

Bu Labes balık artıklarıyla geçinir,

Bir an da yerinde durmaz, dolaşır durur.

Ötekiyse tembel köpeğin biridir.

Evden çıkmaz, her şeyden pay ister,

Vemedin mi de ısıtır.

PHİLOKLEON

Aman, ne oluyor yine bana;

Elim ayağım kesiliyor.

Bir şeyler yumuşatıyor içimi:

Hak vereceğim nerdeyse ona.

BDELYKLEON

Haydi, yalvarırım sana, baba;

Acı bu zavallıya, kurtar onu.
Çocuklar nerde?

Küçük köpekleri taklideden çocuk-
lar evden çıkıp bağırsır, ağlaşırlar.

Gelin, zavalcılıklar, ağlayın, yalvarın!

PHİLOKLEON

Yeter, yeter, yeter artık, in aşağı!

BDELYKLEON

İniyorum, ama belki de aldatıyorsun beni
Çoklarını aldattığın gibi, yine de iniyorum.

PHİLOKLEON

Bir yandan göz yaşlarını siler, bir
yandan da kendini tutmak için mer-
cimek yemeğinden yer.

Hay kargalar yesin bu mercimeği!
Ondan oluyor bana ne oluyorsa
Yaş getiriyor gözlerimden, yedikçe.

BDELYKLEON

Beraat demiyor musunuz hâlâ?

PHİLOKLEON

Dur bakalım hele!

BDELYKLEON

Haydi, babacığım, bir gayret!
Al şu çakıl taşını, kapa gözünü,
At ikinci kupanın içine, bitsin bu iş.

PHİLOKLEON (Kalkarak)

Yoo, benim o kupayla işim yok.

BDELYKLEON

Gel etme, ben götüreyim seni,
Buradan, bak, daha kestirme..

Elinden tutar, masanın çevresinde
dolaştırır ve ikinci kupanın önünde
durur.

PHİLOKLEON

Hah, bu birinci kupa, değil mi?

BDELYKLEON

Evet, birinci kupa bu.

PHİLOKLEON (Oyunu atar)

Tamam öyleyse, oyum gitti içine.

BDELYKLEON (Kendi kendine)

Düştü kupaya!

İstemeden bastı beraatı.

(Philokleon'a) Haydi, boşaltalım kupaları

PHİLOKLEON

Evet, görelim bakalım sonucu.

BDELYKLEON

Ne çıkarsa bahtımıza artık.

Kupaları boşaltır

Labes, kurtuldun!

Philokleon, baygınlık geçirir

Baba! Ne oluyorsun!

Eyvah! Su yok mu?

Bir köle su getirir. Bdelykleon, babasını ayıltmaya çalışır.

Kalk, baba!

PHİLOKLEON (Kendine gelerek)

Beraat mı etti gerçekten?

BDELYKLEON

Tanrılara yemin ederim ki evet.

PHILOKLEON (Yıkılarak)

Ben artık yokum öyleyse.

BDELYKLEON

Korkma, be adam, sapa sağlamsın;
Kalk, dur ayakta (Bahasını ayağa kaldırır)

PHILOKLEON

Kalkar da nasıl dayanırım buna?
Bir beraat çıkıyor benim elimden!
Ne olacak şimdi benim halim?
Ey tanrılar, bağışlayın günahımı!
Ben istemeden, bana karşı oldu olan!

BDELYKLEON

Evet, ama üzülme, baba; ben bakarım sana;
Her yerlere götürürüm seni:
Yemeklere, şenliklere, tiyatrolara:
Keyif içinde geçirirsin günlerini.
Politikacıların oyuncağı da olmazsın.
Haydi artık, girelim evimize,

PHILOKLEON

Eh, öyle istiyorsunuz madem...

KORO BAŞI

Gidin, nerde sevinç varsa oraya gidin!
Ve siz sayısız kalabalıklar, çıkarmayın aklınızdan
Size söyleyeceğim sözleri: Küpe olsun kulaklarınıza.
Çünkü şair seyircilere çatmak istiyor şimdi.
Bir haksızlık etmişsiniz kendisine
Şimdiyedek nice hizmetler etmiş size
Başka şairlerin adı arkasında gizlenerek,
Başkalarının karnına girip bir hayli güldürmüş sizi.
Sonra kendi adıyla çıkıp ortaya
Kendi bahtını denemiş karşınızda:
Bırakıp başkalarının atlarını
Kendi şiirinin atlarına binmiş.
Aranızda şanlar, şerefler kazandıktan sonra
Atina'da kimselerin kazanmadığı kadar,
Hiç de burnu büyümemiş, böbürlenmemiş.
Meydanlara çıkıp gençleri tavlammamış,
Sahneyi oyuncak etmelerine razı olmamış
Eski gözdeleleriyle uğraşan âşıkların:
Saygı nedir bildiği için sanatına
Aracı kadınlara döndürmemiş şiir perisini.
Ve ilk korolarını kurduğu zaman
Sıradan insanlar değilmiş saldırdıkları:

En büyüklere çatmış, bir Herakles hışmıyla.
Keskin dişli canavarın ta kendisi üstüne atılmış
Gözleri alev saçan Kynna kancığına aldırmadan.
Dilleri dışarıda, yüzleri iğrenç
Yüzlerce dalkavuk dolanıyormuş çevresinde.
Azgın seller gibiymiş canavarın sesi,
Kötü kokuyormuş Fok balıkları gibi,
Önü Lamia'nın önü, kıcı devenin kıcı gibiymiş,
Böylesi bir canavar karşısında yılmamış şairimiz,
Sindirmemiş, susturmamış onu korkutmaları:
Sizler için savaşıyormuş hâlâ sahnede.
Anlattığına göre, o canavardan sonra, geçen yıl da,
Sizlere sıcak soğuk terler döktüren
Nice baş belâlarıyla uğraşmış durmuş:
Bu ifritler babalarımızın, dedelerinizin
Gırtlığına sarılıyorlarmış geceleri.
Rahatını sevenlerinizin yataklarına eğilip
Türlü yalanlar, dolanlar, korkutmalarla
Para sızdırıyorlarmış sizlerden.
O kadar ki kiminiz fırlayıp yataktan
Baş vuracak yer arıyormuşunuz gece yarısı.
Bunlara karşı sizi korumak,
Memleketi bunlardan kurtarmak isteyen
Böyle bir savunucu bulmuşken kendinize
Tutmadınız, bıraktınız onu geçen yıl:
Oysa yep yeni düşünceler getirmişti size.
Anlamayıp körlettiniz bu düşünceleri.

Dionysos'un tapınağına yüz sürerek
 Yeminler ediyor ki bugünedek sizler
 O dizelerden iyisini duymadınız komedyada.
 Yüzünüz kızarmalı anlamadığınız için o zaman.
 Şairimize gelince, bilenler bildi onun değerini:
 Umutları yıkılmasına yıkıldı,
 Ama yine de geldi düşmanların üstesinden.

(Daha çabuk)

Bari bundan böyle, siz ey tuhaf insanlar,
 Şairler çıkıp önünüze
 Yeni şeyler söylediler mi size
 Sevin, tutun onları.
 Alın düşüncelerini, ayvalar gibi,
 Saklayın dolaplarınızda:
 Böylece üstünüz başınız
 Sanat kokar bütün yıl.

BİRİNCİ YARIM KORO

Biz ne yamandık eskiden korolarda,
 Ne yığittık savaşlarda!
 Üstümüze insan yoktu bir zamanlar.
 Nerde o günler şimdi!
 Ak kuğu tüylerine döndü saçlarımız.
 Ama kalan gücümle de
 Germeliyim göğsümü yığitçe
 Çünkü ben bu saçlarla
 Yine de yaya bırakırım.

Nice saçları kıvrım kıvrım

Cılız delikanlıları.

Aranızdan biri, sevgili seyirciler,

Benim bu garip biçimime bakıp da

Merak ederse niçin eşek arısına benzediğimi,

Suramdaki mızrağın ne demek olduğunu,

Bunun nedenini öğrenir benden kolayca

Okuması yazması yoksa bile.

Bizler, kıcımızdaki bu eklentiyle,

Attika'nın en saf kanlı ırkındanız,

O ırk ki savundu bu yurdu yiğitçe,

Barbarlar gelip şehri yakınca

Nice kovanlarımızı dumana boğunca.

İşte o zaman bizler fırladık dışarı,

Mızrağımız, kalkanımızla yürüdük üstlerine.

Öfkeden kudurmuş, omuz omuza,

Dudaklarımız kan içinde ısırmaktan.

Gök görülmez olmuştu ok yağmurundan.

Sonunda, tanrıların yardımıyla,

Püskürttük düşmanı, akşama doğru:

Zaten savaştan önce, uğurlu baykuş

Geçivermişti ordumuzun üstünden.

Sonra düştük ardına barbarların,

Ton balıkları gibi şişleyip sırtlarından;

Kaçıyorlardı, yüzleri gözleri delik deşik..

İşte onun için, bütün barbarların gözünde

Attikalı bir arıdan daha babayığidi yoktur.

İKİNCİ YARIM KORO.

Elbette ya, biz yamandık o zaman;
Korku nedir bilmezdik.
Bindik kadırgalara, kovaladık düşmanı.
Çünkü o zamanlar bizim kaygımız
İyi nutuk çekmek, onu bunu ele vermek değil,
İyi kürek çekmesini bilmektir.
Böylelikle nice kentler alıp Med'lerden
Biz getirdik memlekete bunca altını:
Bu altınlar işte gençlerin çalıp çırpığı.
Her yanımızdan bakarsanız bize
Götersünüz nasıl bütün huyumuz suyumuzla
Eşek arılarına benzediğimizi.
Önce, bir kızdırdılar mı bizi
Bizden daha öfkeli, daha belâlı hayvan yoktur.
Sonra biz hep eşek arıları gibi yaşarız:
Onlar gibi bölük bölük yuvalarımızda
Sürüyle toplanıp yargılarız:
Kimimiz baş yargıcın yanında,
Kimimiz Onbirlerin yanında, kimimiz Odeon'da.
Sıra sıra duvarlara yapışır otururuz
Başlarımız öne düşmüş, kurtlar gibi iç içe.
Ne yazık ki sahte arılar da vardır aramızda:
Bunların iğneleri falan yoktur;
Yerlerinden kıpırdamaz, suya sabuna dokunmaz
Bizim bunca zahmetle topladığımızı yerler.

Bizim en ağırımıza giden nedir bak:
 Askerlik etmemiş, yurdu savunmak için
 Eli mızrak, kürek ve nasır tutmamış birinin
 Gelip bizim rızkımızdan çöplenmesi.
 Bence, bundan böyle yurttaşlar arasında
 Süngüsü olmayan er maaşı almamalı.

Philokleon, ardına düşen oğlunun ısrarlarından kurtulmak için, canı sıkılmış bir halde çıkar: Arkasında bir kölenin bir elinde yün yelek, bir elinde ayakkabılar vardır.

PHILOKLEON

Hayır, hayır! Dünyada çıkarmam bu hırkayı:
 Beni o kurtardı yalnız savaşlarda,
 Acı poyrazlar saldırırken üstüme.

BDELYKLEON (Yün yeleği uzatarak)

İyilik de yaramıyor ki sana!

PHILOKLEON

İstemem, işime gelmiyor bu kılık benim.
 Geçen gün yemek yerken lekелendi,
 Dünyanın parasını verdim lekeciye.

BDELYKLEON

Canım, madem razı oldun sana bakmama
Biraz sözümü dinle hiç olmazsa.

PHİLOKLEON

Ne yapmamı istiyorsun?

BDELYKLEON (Yeni yeleği uzatarak)

Çıkar sırtındakini, giy şunu:
At omuzlarına herkes gibi.

Yeleğini zorla çıkarır

PHİLOKLEON

Sen gel de evlât büyüt: Boğsunlar böyle seni.

BDELYKLEON

Haydi, al şunu sırtına, uzun etme!

PHİLOKLEON

İstemem, istemem diyorum sana.

BDELYKLEON

Haydi, haydi!

PHİLOKLEON

Bunu giydirmekten se fırına sok beni daha iyi,

BDELYKLEON

Dur, ben giydireyemi sana şunu.

PHİLOKLEON (Çaresiz razı olarak)

Yanıma bir maşa ver bari.

BDELYKLEON

Ne yapacaksın maşayı?

PHİLOKLEON

Pişince kendimi çıkarırım içinden.

BDELYKLEON

Haydi, şimdi çıkar o ayağındakileri de
Şu Lakonia pabuçlarını giy.

PHİLOKLEON

Ben mi? Sen ne söylüyorsun be?
Ben düşman pençelerine sokar mıyım kendimi?

BDELYKLEON

Haydi, bas şu ayağını Lakonya toprağına!

PHILOKLEON

Düşman topraklarına da bastırdın beni.

BDELYKLEON

Ötekini de.

PHILOKLEON

Olmaz, öteki ayağımı sokmam bu pabuca:
Bir parmağı İspartalıların can düşmanıdır.

BDELYKLEON

Sokacaksın, çaresiz.

PHILOKLEON

Yazık değil mi bu ihtiyar halimle bana:
Ayaklarım buz kesemez artık bunlar içinde!

BDELYKLEON

Haydi, sok ayağını da bitsin bu iş.
Şimdi zenginler gibi yürü bakalım şöyle,
Ağır ağır, eğile büküle..

PHILOKLEON

Böyle mi? Haydi, bak bana da söyle öyleyse:
Hangi zengine benziyorum bu yürüyüşle?

BDELYKLEON

Ne zengini? Üstüne sarmısak sarılmış
Bir kan çıbanına benziyorsun!

PHİLOKLEON

Olur şey değil! Bunların içinde gerçekten
Kıcını sallayacağı geliyor insanın!

BDELYKLEON

Şimdi artık deneyelim bakalım seni:
Okumuş yazmış aydın kişiler arasınd
Ciddi bir şeyler konuşabilir misin?

PHİLOKLEON

Elbette.

BDELYKLEON

Nasıl bir şeyler, söyle.

PHİLOKLEON

Bir çok şeyler: Şeyi anlatırım meselâ:
Lamia'nın, teslim olacakken, nasıl yellendiğini,
Yahut da Kardopion'un,
Anasıyla konuşurken, nasıl...

BDELYKLEON

Yok canım, masal demiyorum; insanlarla ilgili,
Herkesin yaşadığı hayattan bir şeyler..

PHİLOKLEON

Ha, öylesi orta malı hikâye olarak şu var:
Bir varmış bir yokmuş, bir fareyle bir gelincik...

BDELYKLEON

Aman ne bayağılık, ne ilkelik,
Teogenes'in lâğımcıya dediği gibi, azarlarken.
Farelerin, gelinciklerin işi ne kibarlar arasında?

PHİLOKLEON

Ne anlatmalı peki?

BDELYKLEON

Büyük şeyler, yüksek işler. Ben, diyeceksin,
Androkles ve Klisthenes'le elçi olduğum sırada..

PHİLOKLEON

Ben hiç elçi yollanmadım ki bir yere.
Yalnız Paros'da öylesi bir iş gördüm iki meteliğe.

BDELYKLEON

O zaman şeyi anlatırsın meselâ:

Ephoudion'un nasıl, geçkin yaşı ve ak saçlarıyla
Askondas'a karşı girdiği yarışı kazandığını;
Ne sağlam kemikli, tunç bilekli, kalkan göğüslü
olduğunu.

PHİLOKLEON

Hadi canım sen de! Saçmalıyorsun:
Yarıшта kalkan kullanılmaz bir kere.

BDELYKLEON

Evet, ama kibarlar arasında öyle konuşulur.
Başka şeye geçelim: İçkiye çağırıldın diyelim.
Gençlikteki kahramanlıklarını anlatacaksın tabii
içince:

Hangisini anlatırsın?

PHİLOKLEON

Ha bak, benim en büyük kahramanlığım şudur:
Bir gün Ergasion'un asma sıırıklarını aşardım...

BDELYKLEON

Ölür müsün, öldürür müsün! Asma sıırıkları!
Bir yaban domuzunu, bir tavşanı kovaladım de bari
Ya da girdiğin bir meşale yarışını anlat:
Bir yiğitlik yanı olsun işin.

PHİLOKLEON

Gördüğüm en yiğitçe iş nedir bilir misin?
Toyluk çağında koşucu Phayllos'la kapışmıştım:
Koştum mahkemeye: İki oyla altettim herifi.

BDELYKLEON

Yeter. Şimdi yat şuraya da, kibar yerde
Nasıl yenir içilir onu öğren.

PHİLOKLEON

Nasıl yatılırmış peki? Anlat bakalım.

BDELYKLEON

Kıbarca.

PHİLOKLEON (Upuzun yere yatarak)

Böyle mi yatayım?

BDELYKLEON

Sakın ha!

PHİLOKLEON

Ya nasıl öyleyse?

BDELYKLEON

Dizlerini şöyle uzatıver önce
Sonra bir cambaz kıvraklığıyla kayıver

Örtülerin üstüne. Sonra başla hemen
 Gördüğün bir tunç vazoyu övmeye.
 Biraz tavana bak, güzel halıları seyret.
 Su getirdiler, ellerimizi yıkamak için.
 Sofra kuruldu; Yiyoruz, güzelce ağzımızı silip
 İçki törenlerine başlıyoruz...

PHİLOKLEON

Anlamadım: Yemek mi yiyoruz, düş mü görüyoruz?

BDELYKLEON

Flavtacı kız başladı çalmaya yavaştan.
 Şölende Theoros, Eskhinos, Phanos, Kleon var
 Kleon'un yanı başında da bir yabancı, Akestor'un
 oğlu.
 Böylesi davetliler arasında bir türkü söylemen
 gerekse..

PHİLOKLEON

Söylerim.

BDELYKLEON

Sahi söyler misin

PHİLOKLEON

Hem de nasıl! Dağ köylüleri gibi.

BDELYKLEON

Göster bakalım kendini. Ben Kleon'um diyelim;
Harmodios türküsünü söylemeğe başlıyorum,
Sen de gel bakalım arkadan..

Türküye başlar.

«Atina'da bir adam var..»

PHİLOKLEON Başka bir havadan devam eder)

«Canlar yakar, çalar çırpır.»

BDELYKLEON

Sen zor söylersin bunu, yakar seni,
Sürer seni bu memleketten,

PHİLOKLEON

Ben de bir başka türkü söylerim o zaman:

Ey yükselmeye doymayan insan!

Bu gidişle ne devlet kalır, ne vatan.

BDELYKLEON

Evet ama, yanı başındaki Theoros
Sarılıp Kleon'un ellerine:

«Ey dost, Admetos'u hatırla:

Dost ol yiğit insanlarla.»

diyecek olursa, nasıl bağlarsın türküyü?

PHILOKLEON

Tatlıya bağlamam, derim ki yüksek perdeden
 «Ben tilkilikten hoşlanmam
 Kurtla da kuzuyla da dost olmam.»

BDELYKLEON

Şimdi sıra Eskhinos'da; Selloş'un oğlu:
 Seçkin adamdır, sanattan anlar; şöyle der:
 Gel sevgilim, gel gidelim;
 «Tesalya bahçelerinde
 Günümüzü gün edelim.»

PHILOKLEON (Kendi havasıyla)

«Bir olduk mu seninle ben
 Dünya gelir peşimizden.»

BDELYKLEON

Aferin, bu işi iyi kıvırdın doğrusu.
 Şimdi kalk, Philoktemon'a, yemeğe gidelim.
 Hey Kroisos, oğlum, iki kişilik yemek hazırla.
 Biraz sarhoş olmak da istiyoruz bu akşam.

PHILOKLEON

Yoo, sarhoş olmak iyi bir şey değil.
 Şarap içilen yerde kapılar kırılır,
 Yumruklar savrulur, taşlar atılır,
 Ve iş paraya dayanır sonunda.

BDELYKLEON

Kibarlar arasında hiç de öyle olmaz:
 Ya çattığın adamla aranı bulurlar,
 Ya da sen hoş bir fıkra anlatıp,
 İşi şakaya vurup güldürtürsün milleti

PHILOKLEON

Öyleyse bir sürü hoş fıkra öğrenmeli insan
 Şarap içip paradan olmak istemiyorsa.

BDELYKLEON

Haydi artık, düşelim yola, geç kaldık.

Yemek sepetini taşıyan köleyle
 karlar.

KORO

İnsan hep kurnaz bilir kendini,
 Kimse budala olduğuna inanmaz.
 Gel gelelim, Aminyas'tan kurnazı yoktur,
 Ayvayla, narla yetinmez,
 İlle de Leagoras'la yemek ister.
 Neden dersen, Antiphon'dan bile
 Daha aç gözlü bir adamdır.
 İşte bu adam elçi gitti Tesalya'ya,
 Yapa yalnız yaşadı orada,
 Kendisi gibi züğürtler arasında.
 Ey sen, mutlu Automenes, kutlarınız seni

Yaman sanatçı oğullar yetiştirdiğin için.
 Önce o eşsiz çalgıcı oğlun,
 O herkesin sevdiği büyük usta.
 Sonra oyuncu oğlun, ki gerçekten
 Ne kadar övülse azdır sanatı.
 Ve nihayet Aripgrades, en zorlusu.
 Babasının yeminle anlattığına göre
 Hiç kimselerden ders almaksızın
 Türli diller öğrenmiş batakhanelerde...

Kimi dedikoduculara göre ben,
 Kleon'a boyun eğmişim sonunda,
 Üstüne saldııp türlü kötülükler edince bana.
 Benim derim yüzülürken rahatı yerinde olanlar
 Bağrıışmalarına gülüyorlardı uzaktan.
 Bekliyorlardı ki canım iyice yansın da
 Sunturlu küfürler savurayım herife.
 Bunu görünce sustum ben de
 İçimi gizleyip maymunluk ettim biraz.
 Görsün bakalım şimdi Kleon
 Kolaymışmış beni yıldırmaq.

BİR HİZMETÇİ

İnleyerek, kemiklerini uğuşturarak
 girer.

Ah, ne mutlu size kaplumbağalar!
 Ne yaman bir akıl var ki sizde

Tuğla döşeyip sırtınıza, böğrünüze
Dayaklardan kurtarmışsınız kendinizi.
Ben bittim, ben öldüm sopa yemekten!

KORO

Ne oldu, ihtiyar yumurcak?
Yaramazlık edip dayak mı yedin babandan?

HİZMETÇİ

Bizim moruk belâların belâsıymış meğer!
Ondan kötü sarhoş olan çıkmadı sofrada.
Oysa Hippylos, Antiphon, Lysistratos, Theophratos
Hatta Phrynikhos guruğu bile oradaydı.
Bütün bunların en azgını bizimkiydi.
Yükünü tutar tutmaz başladı tepinmeye
Hoplayıp zıplayıp yellenmeye,
arpasına doymuş bir sığa gibi tıpkı.
Ve başladı beni döğmeye, bir delikanlı gücüyle:
Nah! Al sana! Al bir daha! diye bağırarak.
Lysistratos dayanamadı bunu görünce:
«İhtiyar, dedi, yularını koparmış bir eşek misin?
Yoksa zengin olmuş Frikyalı bir köle mi?»
Bizimki de ağzını bozup onu
Kanatları yolunmuş bir boz çekirgeye,
Anadan doğma soyunmuş Sthenelos'a benzetti.
Tabii alkışlayan alkışlayana,
Bir Theophrastos oldu alkışlamayan,
Yüzünü buruşturmakla kaldı kibarca

EŞEK ARILARI

İtitiyar çattı hemen Theophrastos'a:
«Bana baksana sen, nedir o surat öyle?
Çok mu üstün görüyorsun kendini yoksa?
Parası olanlara kul köle oluyorsun ama..»
Herkes sataşdı durdu böyle kabaca,
Saçma sapan hikâyeler de anlattı üstelik.
Şimdi kör kütük dönüyor, onu bunu döverek.
İşte bakın, geliyor sallana sallana.
Ben kaçıp gideyim dayak yemeden.

Hizmetçi eve girer. Philokleon kör kütük girer. Elinde bir meşale, yanında çıplak bir flautacı kız ve döğüp söv-düğü kimseler vardır. Türkü söyler:

PHILOKLEON

«Kaldır ışığı, kaldır,
Güveyiye yaklaştır..»

Ardından gelenlere dönerek

Ulan, ne takılırsınız peşime?
Çekilin gidin, keratalar!
Birinizi yakalarsam, karışmam,
Meşalede kızartır yerim!

SOFRADAKİLERDEN BİRİ

Yarın hesabını verirsin bize
Bu yaptığın kepezeliklerin.
Hep birden mahkemeye vereceğiz seni.

PHİLOKLEON

Hah! Hah! Hay! Mahkemeye vereceklermiş!
Benim umurumda değil artık mahkemeler.
Yargıçlık margıçlık sizlerin olsun.

Çalgıcı kızı göstererek:

Benim isim bununla artık:
Yerin dibine batsın oy kupaları!

Ardına takılanlardan birine:

Savul git! Yargıç mısın nesin. Alarga!

Kalabalık iki yandan çıkar, Philokle-
on çalgıcı kızı evine doğru götürür.

Gel, çık yukarı, altın böceğim benim!
Gel, tut şu elimi, güven bana.
Biraz okşadın mı beni adam olurum.
Gördün mü ne ustalıkla kurtardım seni
Öteki sarhoşların elinden,
Baştan çıkarmak istiyorlardı seni.
Sen de şimdi cömert davran bana.
Fazla yüz vermezsin, biliyorum;
İflahımı keser, kepaze de edersin beni.
Bir çoklarını ettiğin gibi.
Oysa, gönlümü hoş edersen şimdi
Oğlum ölür ölmez satın alırım seni,
Kölelikten kurtulur, odama gelirsin,
Dişi domuzcuğum olursun benim.
Ama malım mülküüm elimde değil henüz.

Genç olduğum için, baskı altındayım:
 Belâlı bir oğlum var, gözü hep üstümde.
 Üstelik pinti mi pinti, nekes mi nekes:
 Çöp verse ikiye böler de verir adama.
 Beni de çok sever, üstüme titrer,
 Biricik babasıyım, ölürsem ne yapar?
 İşte geliyor, ikimizi arıyor galiba.
 Aman, al meşaleyi, bir heykelmişin gibi dur,
 Ben de gidip alay edeyim onunla biraz
 İçip adam olmamdan önce
 Onurı benimle alay ettiği gibi.

Çalgıcı kız dediğini yapar

BDELYKLEON (Bir koşu gelerek)

Hey, bana bak, koca bunak!
 Şimdi de azıtmış, bir yosmaya tutulmuşsun ha?
 Ben gösteririm şimdi sana tutulmayı!

PHİLOKLEON

Sana sirkeli bir dâva versem yer misin?

BDELYKLEON

Şu utanmazlığa bakın hele,
 Sen çalgıcı kızı sofradan kaçır,
 Sonra gel alay et benimle!

PHİLOKLEON

Ne çalgıcı kızı? Ne saçmalıyorsun,
 Şarap küptüne dalıp çıkmış sıpa gibi?

BDELYKLEON

Tanrıdan korkmaz, şu yosma işte!

PHİLOKLEON

Ne yosması? O meşale be,
Agorada tanrılar için yanan meşale!

BDELYKLEON

Meşale ha?

PHİLOKLEON

Meşale tabii; heykelin elinde.

BDELYKLEON

Şu kara saçlar ne oluyor peki?

PHİLOKLEON

Yanmış kara sakız onlar, akıyor.

BDELYKLEON

Göğsü ne diye kalkıp iniyor

PHİLOKLEON

Canlı gibi yapılmış da ondan.

BDELYKLEON

Seni canı çıkası, seni! (Kadına:)

Sen gel benimle.

Elinden tutup çeker

PHİLOKLEON

Hey, hey, nereye götürüyorsun kızı?

BDELYKLEON

Aldım, kaçırıyorum senden;

Morukların harcı değil böylesine sataşmak!

(Kızı eve sokar)

PHILOKLEON

Sen bana baksana biraz:

Ben Olimpiyatlarda hakem olduğum sırada

Ephoudion Askondasla güreşe çıktı,

Yaşına rağmen çok iyi savaştı,

Bir yumrukta genç rakibini serdi yere.

Onun için ayağını denk al sen de şimdi,

Ağzını burnunu dağıtmamı istemiyorsan.

BDELYKLEON

Doğrusu, tam da Olimpiyatlık adamsın!

Bir ekmekçi kadın boş bir sepetle ve
tanık diye getirdiği Kherephon'la gi-
rer.

KADIN (Kherephon'a)

Gel, tanrılar aşkına, tanışım ol.

İşte bu adam yaptı bana yapacağını.

Meşalesiyle yürüldü üstüme, dövdü beni,

Bütün ekmeklerimi döktü çamura.

BDELYKLEON (Babasına)

Bak ne yapmışsın? Ne işler açtın başımıza.

Şarap yüzünden düş bakalım mahkemelere.

PHILOKLEON

Yok a canım! Güzel hikâyeler anlatır,

Barişirim şimdi bu hatun kişiyle.

KADIN

Yoo, öyle yağma yok! Bana Myrthia der'ler,
Sen Ankyllion'un kızını kafese koyamazsın.

PHİLOKLEON

Dur, be kadının, bir dinle şu hikâyeyi de..

KADIN

Sen o masalı başkalarına anlat

PHİLOKLEON

Ezop bir akşam ziyafetten dönüyormuş.
Yolda saygısız, ağzı bozuk bir kancık
Çıkmış karşısına başlamış hav hav havlamaya.
«A be kancık, demiş Ezop, şu dilini satsan da
Biraz ekmek alsan, akıllılık etmez misin?»

KADIN

Benimle alay ha? Kim olursan ol,
Mahkemelere vereceğim seni,
Cayır cayır alacağım paralarımı.
Nah, tanıgım Kherephon da burda işte.

PHİLOKLEON

Bırak bunları da şu güzel hikâyeyi dinle
Lasos bir gün Simonides'le kapışmış...

KADIN (Kherephon'a)

Yalan mı, komşu?

PHILOKLEON

Doğrusu, Kherephon, sende de
 Böylesi bir kadına tanıklık edecek surat var!
 Bete benze bak kadında, balmumuna dönmüş:
 Euripides'in ayaklarına sarılan İno sanki.

Kadınla Kherephon çıkarlar. Bir ta-
 nıkla yara bere içinde bir adam gelir.

BDELYKLEON (Philokleon'a)

Al sana bir davacı daha,
 Tanığıyla birlikte hem de.

ADAM

Ah, neydi bu başıma gelen! (Philokleon'a)
 Sen görürsün, ihtiyar, saldırı dâvası açıyorum.

BDELYKLEON

Saldırı dâvası mı? Aman, sakın ha!
 Ne zarar ziyan istiyorsan vereyim,
 Üstelik dua de edeyim sana.

PHILOKLEON

Sen bırak, ben barışırım onunla.
 Vurdum sana evet, taş da attım, saklamıyorum.
 (Tatlılıkla) Gel şöyle yanıma, anlaşalım seninle.
 Benim vereceğime razı olur musun, dostça,
 Yoksa kendin mi bir şey istersin?

ADAM

Ver ne vereceksen, razıyım;
Mahkemelere, davalara düştün değilim.

PHİLOKLEON

Bir yokmuş, bir Sibarıs'lı varmış,
Attan düşmüş kafasını yarmış.
Neden dersen, attan anlamazmış.
Bir dostu demiş ki ona:
Herkes ne işten anlarsa o işi yapmalı.
Kıssadan hisse:
Ben hekimlikten anlamam, koş Pittalos'a git.

BDELYKLEON

Senden ne beklenirdi başka?

ADAM (Tanığa)

Duydun değil mi söylediklerini? Unutma.

Çıkmak üzeredir

PHİLOKLEON

Dur, sıvışma da dinle:
Sibarıs'de bir kadın bir kirpiyi yaralamış.

ADAM (Tanığa)

Bunu da aklında tut!

PHİLOKLEON (Devam ederek)

Kirpi gılmış, bir tanık bulmuş kendine.
Sibarish kadın: «Behey sersem, demiş kirpiye:
Tanık yerine bir sargı bezi arasaydın ya!

ADAM

Sen bunları baş yargıça anlatırsın.

Tanıkla çıkar

BDELYKLEON

Yoo, yetti artık; dışarısı yasak sana!
Gel atayım seni içeri de... (Babasını sırtlar)

PHİLOKLEON

Ne yapıyorsun

BDELYKLEON

Ne yapacağım? İçeri götürüyorum seni.
Davacılar tanık bulamaz olacak bu gidişle.

PHİLOKLEON

Delphoylular bir gün Ezop'a...

BDELYKLEON

Sırtıma anlat.

PHİLOKLEON

Sen tapınaktan bir vazo çaldın, demişler.
O da demiş ki, günün birinde, bir bok böceği..

BDELYKLEON

Şimdi senin de, bok böceğinin de...

Eviden içeri sokar

KORO

Ne mutlu bu ihtiyara, ne mutlu!
 Kurtuldu katılığından, yobazlığından.
 Değiştirdi kafasını, rotasını,
 Zevklere, keyiflere yollandı pupa yelken.
 İster misin cayıversin birden?
 Can çıkar, huy çıkmaz derler;
 Ama değişenler de olmuyor değil,
 Uyup bir başka insanın düşüncesine.
 Bizler ve bütün aklı başındakiler,
 Ne kadar övsek azdır Philokleon'un oğlunu,
 Baba sevgisi ve akıllılığından ötürü.
 Kimsenin davranışı onunki kadar
 Coşturmadı, sevindirmede beni.
 Ne söylediyse doğru söyledi bu genç adam
 Daha güzel bir hayata çevirmek isterken
 Varlığını borclu olduğu insanı.

Philokleon ve oğlu evden çıkarlar.
 Philokleon, Euripides'in bir traged-
 yasını alaya almak üzere, alnında tek
 gözü olan bir dev, bir Kyklops kılı-
 ğında Polyphemos olarak girer.

HİZMETÇİ (Evden çıkarken)

Dionysos, sen bilirsin!

Nedir bu bizim başımıza gelenler?

Bizim ihtiyar içip çalgı dinleyince biraz,

Çileden çıktı, deliye döndü keyfinden.

Bütün gece durmadan hora tepti evde

Theshis'in katıldığı eski bayramlardaki gibi.

Onca hiçmiş günün tragedyacıları,

Dans yarışmasına çağırıyor hepsini!

PHİLOKLEON

(Euripides'den bir mısra okur)

«Kimdir bu oturan konak kapılarında?»

HİZMETÇİ

Bak geliyor yine, belâlar belâsı!

PHİLOKLEON

Açın meydanı, kutsal dans başlıyor!

HİZMETÇİ

Dans değil, çılgınlık başlıyor düpedüz.

PHİLOKLEON

Bir yel esiyor içimden, büküyor beni;

Burun deliklerim gerilip uğulduyor;

Bel kemiğim titriyor zangır zangır.

HİZMETÇİ

Sen bir müşhil al da yat, bir müşhil!

PHİLOKLEON

Phrynikhos şöyle eğilir yere, bir horoz gibi..

HİZMETÇİ

Bir deli gibi taşıyacaklar seni!

PHİLOKLEON

Sonra bir kaldırır bacağını göklere doğru..

HİZMETÇİ

Kıçın götünecek nerdeyse, kıçın!

PHİLOKLEON

Sen kendi kıçını kolla, sersem!

Şu mafsallarımın kıvraklığına bak:

Uçacağım nerdeyse, görmüyor musun?

HİZMETÇİ

Görmez olur muyum? Kaçırmak üzeresin.

PHİLOKLEON

Haydi şimdi; gelsin yarışmacılar karsıma!

Varsa bir dans ustası, çıksın ortaya;

Alsın boyunun ölçüstünü! Yok mu gelen?

HİZMETÇİ

Yengeç kılığında cüce bir dansörü
göstererek:

Bir kişi var yalnız; işte şu.

PHİLOKLEON

Kim bu zavallı zibidi?

HİZMETÇİ

Yengecikos'un küçük oğlu.

PHİLOKLEON

Benimle nasıl yarışır bu zavallı?
Değil bacak, parmakla gelirim hakkından,
Doğru dürüst adım bile atamıyor.

İkinci bir dansör çıka gelir

HİZMETÇİ

Al sana bir tragedya oyuncusu daha:
O da Yengecikos oğullarından.

PHİLOKLEON

Bir lokma daha desene: Doyduk gitti!

Bir üçüncü dansör girer

HİZMETÇİ

Sıkı dur, bir tane daha geliyor,
Etti sana üç Yengecikos!

PHİLOKLEON

Bu da nesi? Karides mi, örümcek mi?

HİZMETÇİ

Ailenin slit kuzusu, tragedya yazarı!

PHİLOKLEON

Ne mutlu bir babaymış şu Yengecikos,
Bak ne yaman oyuncular çıkarıyor sahneye!
Dur, inip bir boy ölçüşelim şunlarla.
(Hizmetçiye) Sen bir güzel salça hazırla bari,
Haşlar yeriz belki bu yaratıkları!

Orkestranın ortasına yürür

KORO BAŞI

Haydi, bizler açılıp yer verelim şimdi:
Rahatça tepinsinler ortada.

Koro iki yana çekilir ve oyun havaları söyler. Philokleon'la Yengecikoslar çalgınca bir dansa başlarlar. Philokleon ötekilerin yaptıklarını kabaca taklideder.

KORO

Haydi, ey denizin ünlü evlâtları,
Hoplayın çiçeksiz, meyvasız kumlarda!
Dönsün fırıl fırıl ayaklarınız;
Basın çifteleri Phrynikhos gibi.
Seyirciler götünce sizi bacak havada,
Vay, vay, vay! diye bağırsınlar.
Dön sahnede, fır dön, pır dön, vur dön;
Kaldır, göklere değsin bacağı!
Kasırga ol, döngeç ol, hortum ol!
Sultanı geliyor çünkü denizlerin,
Oğulcuklarını görmeğe, hora teperken.
Haydi, alın götürün bizi dışarı,
Bu kanatlı, bu rüzgârlı adımlarla.
Komedyâ korolarının bir sahneden
Oynaya oynaya ilk çıkışıdır bu.

Kapak : NAMIK BAYIK

REMZİ KİTABEVİ

Kapak : NAMIK BAYIK

ARISTOPHANES

EŞEK ARILARI

S. Eyuboğlu

ARISTOPHANES

EŞEK ARILARI

YARGIÇLAR

Çeviren :

Sabahattin EYUBOĞLU

 REMZİ KİTAPevi

